Podblegaške novice

letnik 15, številka 10
november 2011

GLASILO OBČINE
GORENJA VAS
- POLJANE

Iz županovega dnevnika

• 14. oktober: Na obisku pri ministru za okolje in prostor Roku Žarniću. Izrazil skrb nad prekinitvijo financiranja javnega podjetja RŽV in dogajanjem na plazišču Boršt in ostal brez jasnega odgovora.

• 15. oktober: Pozdravil pohodnike 17. Urekovega pohoda v Poljanah in položil venec ob spomeniku.

• 15. oktober: Na otvoritvi novih prostorov Ribiške družine Visoko v pritličju starega zdravstvenega doma v Gorenji vasi.

• 20. oktober: Na Glasovi preji v Žireh, na kateri je bil glavni gost predsednik protikorupcijske komisije Goran Klemenčič.

• 21. oktober: Prireditev ob pridobitvi prikazovalnika hitrosti pri servisu Vulco Pustavrh, ki ga je podarilo podjetje Goodyear Dunlop Sava Tires.

• 22. oktober: Z ekipo Občine Gorenja vas - Poljane tekmovali na Medobčinskih športnih igrah v florballu v Poljanah in po vseh zmagah na turnirju zasedli prvo mesto.

• 27. oktober: V prostorih RŽV na predstavitvi zaključnega poročila o izvajanju strokovnega nadzora sanacije in končne ureditve objektov nekdanjega Rudnika urana Žirovski vrh, ki ga je nemško podjetje Wismut izvajalo od leta 2002 do leta 2010.

• 29. oktober: Na gasilski vaji vseh društev v občini, tokrat pri Jezgurcu v Čabračah. Zahvala gasilcem za prostovoljno pripravljenost pomagati sočloveku in za ves prosti čas, ki ga namenjajo tej dejavnosti.

Izbor: T. D.

Stik z županom

Župan je dosegljiv za vaša vprašanja, predloge in mnenja vsak torek in sredo. Če bi z njim želeli govoriti na Občini, se prej najavite pri tajnici na telefonsko številko 04/51-83 100 in povejte, približno koliko časa boste potrebovali, da boste dobili termin in vam ne bo treba čakati. Lahko se zgodi, da kdaj zaradi neodložljivih obveznosti kljub napovedanim uradnim uram ne bo dosegljiv, za kar se že vnaprej opravičuje in prosi za razumevanje.

M. B.

Kdaj in kako do župana?

vsak torek	15^{h}–17^{h}	po tel.: 051/384-433
vsako sredo	14^{h}–17^{h}	na sedežu občine

S 7. Seje občinskega sveta

Za optiko malo zanimanja

Svetniški zbor se je zbral v dvorani doma občine v Gorenji vasi. Na dnevnem redu je bilo devet točk, glavno pozornost pa so poleg v tem sklicu tradicionalno številnih predlogov in vprašanj namenili proračunu za leto 2012 – o tem več v naslednji številki – in razpravi o poročilu o gradnji širokopasovnega omrežja v občini.

Direktor zasebnega partnerja Tritela Miran Mihačevič je v poročilu o gradnji širokopasovnega omrežja povedal, da so dela za nekomercialni del projekta zamujala zaradi vremenskih razmer in zaradi številnih začetnih nejasnosti. Zdaj je ta del končan in do 31 naselij v občini – glavne smeri optičnega omrežja so iz Gorenje vasi proti Lučinam, z odsekom trase proti Žirovskemu Vrhu in Kladjam; proti Trebiji, z odsekoma proti Stari Oselici in Fužinam; proti Leskovici; proti Suši, Malenskemu Vrhu, Gorenjemu in Dolenjemu Brdu ter Hlavčim Njivam; proti Podobenu, z odseki za Žabjo vas, Dobje ter odsek proti Zakobiljku – so napeljali več kot 56 kilometrov cevne kabelske kanalizacije, več kot 20 kilometrov optičnih kablov pa so montirali na drogove.

»Postopek priključitve poteka na ustaljen in vedno enak način. Zainteresirana stranka najprej sklene naročniško pogodbo o prejemanju telekomunikacijskih storitev z enim od operaterjev (Telekom ali Amis). Na osnovi sklenjene naročniške pogodbe ali naročila operater upravitelju izda naročilo za gradnjo naročniškega priključka. Enkratna priključnina za izvedbo naročniškega priključka na območju belih lis je 230 evrov z DDV, na ostalih območjih (sive lise) pa upravljavec omrežja izračuna ekonomsko ceno priključka, saj ta naselja niso bila predmet razpisa,« je pojasnil Mihačevič. Uporabnik mora po izgradnji priključka v hiši poskrbeti še za napeljavo do mesta, kjer ga bo potreboval. Kot je še dejal Mihačevič, je celotna vrednost projekta brez DDV je ocenjena na 2.579.701 evrov, od tega je bilo 2.017.646 evrov sredstev zagotovljenih iz evropskih in državnih sredstev, in to za nekomercialni del omrežja, Tritel je vložil še 562.055 evrov. Do konca septembra so v podjetju sprejeli več kot 200 naročil za naročniške priključke, od tega jih je bilo izvedenih 90. Ob teh podatkih je Mihačevič dejal, da se bo zanimanje za priklop na širokopasovno omrežje gotovo povečalo, saj ljudje potrebujejo tudi nekaj časa za odločitev in medsebojni prenos izkušenj.

Svetniki so želeli dodatna pojasnila zaradi zamude pri gradnji, zanimali se za možnosti priklopov in ceni priključka za sive lise in izvedeli, da je to mogoče le, če se z infrastrukturo prečka takšno območje, da pa se cena izračuna komercialno. Svetniki so še izrazili stališče, da bi se pred začetkom projekta morali pozanimati, ali je v naši občini sploh zanimanje za takšno povezavo, začudili pa so se nad odločitvijo Tritela, da del napeljave spelje po drogovih ter zaradi tega izrazili skrb za nemoteno delovanje sistema.

Svetniki so potrdili letošnje občinske nagrajence, in sicer Čebelarsko društvo Blegoš, Plesna skupina Step in Milka Burnik. Nekateri so opozorili, da sta predstavnika čebelarskega društva in plesne skupine priznanji že dobila. Župan ima pravico imenovati še dva nagrajenca.

Omenimo še, da je župan svetnikom predstavil zaplete v povezavi z RŽV, kjer se je izkazalo, da je komunikacija med vodstvom podjetja in ministrstvom za okolje zelo slaba. Več na 4. strani.

M. B.

www.obcina-gvp.si

Prenovljena podoba občinske spletne strani

Zaživela je prenovljena spletna stran Občine Gorenja vas - Poljane, ki je uporabnikom prijaznejša. Novice so objavljene bolj pregledno in sprotno, posodobljen je koledar prireditev, na strani pa bodo našli vse potrebne informacije o občini tudi turisti oziroma vsi, ki jih to zanima. Objavljali bodo vse brošure, ki jih bo izdala občina, in tiste, ki jih je že, sklice sej občinskega sveta in gradiva za seje. Kasneje bodo lahko zaposleni na občini prek spletne strani vodili tudi projekte in o dogajanju enostavno obveščali interesne skupine.

Direktorica občinske uprave Barbara Bogataj je pojasnila, da so se za posodobitev odločili predvsem zato, ker prejšnja spletna stran ni omogočala sprotnega urejanja vsebin. Zdaj bodo lahko zaposleni na občini za to skrbeli sami, zaradi preglednega menija pa bodo tudi obiskovalci lažje in hitreje našli iskane vsebine.

Z občinske spletne strani bo še naprej mogoče dostopati tudi do Geografskega informacijskega sistema (GIS), ki je prav tako pred kratkim zaživel z novo vstopno stranjo. Podjetje Kaliopa jo je poimenovalo iObčina, dodali pa so novice, nove

Nova spletna stran bo aktualnejša.

module in naredili stran prijazno tudi za mobilne uporabnike. In kaj sploh je iObčina? V Kaliopi pojasnjujejo, da je to internetni GIS sistem, ki služi za iskanje, pregledovanje, analizo količin elementov, merjenje razdalj in površin vseh vrst in tipov informacij v prostoru, ki so lahko prikazane na zemljevidih. Vstop v sistem GIS, v katerem si lahko občani ogledajo iskane parcele in dobijo vse podatke, ki so povezani z njimi, je še naprej mogoč brez prijave.

T. D.

PODBLEGAŠKE NOVICE (ISSN 1408 - 3086) – Glasilo Občine Gorenja vas - Poljane. Naslov: Uredništvo Podblegaških novic, Poljanska cesta 87, 4224 Gorenja vas. Elektronska pošta: podblegaske.novice@gmail.com. Odgovorna urednica: Milka Bizovičar. Pomočnica urednice: Tina Dolenc. Članice uredniškega odbora: Milka Burnik, Tadeja Šubic in Lidija Razložnik. Oglasno trženje: Karla Kokelj (podblegaske@gmail.com). Lektorici: Ana Jurjevič in Polona Peternelj. Računalniški prelom in oblikovanje: 2Rdesign, Robert Resman s.p., Tisk: Tiskarna Artelj. Podblegaške novice so tiskane v 2250 izvodih in jih brezplačno prejemajo vsa gospodinjstva v občini Gorenja vas - Poljane. Na voljo so tudi na spletnih straneh občine www.obcina-gvp.si. Uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja in preoblikovanja člankov. Izbrane poslane fotografije objavljamo tudi na spletnih straneh občine, razen če avtor tega pri pošiljanju za objavo v časopisu ne bo izrecno prepovedal. Podblegaške novice so v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, vpisane pod zaporedno številko 102. Foto na naslovnici: Andrej Dolenc.

Prejemki, subvencije in znižana plačila

Vloge odslej ne bodo več sprejemale občine, ampak centri za socialno delo

S 1. januarjem bo začel veljati nov Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, ki urejanje pravic do prejemkov, subvencij in znižanih plačil prenaša z občin na centre za socialno delo (CSD). Vloge, ki jih je možno oddati osebno, po pošti ali elektronsko, sprejemajo le še na CSD, in ne več na občini.

Nova zakonodaja ureja pravico do otroškega dodatka, denarne socialne pomoči, varstvenega dodatka in državne štipendije. Prav tako se nanaša na znižanje plačila za programe vrtcev, subvencijo malice za učence in dijake, subvencijo kosila za učence, subvencijo prevozov za dijake in študente, oprostitve plačil socialnovarstvenih storitev in prispevek k plačilu pravic družinskega pomočnika, subvencijo najemnine, pravico do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev za socialno ogrožene osebe in na pravico do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje. Vse povezano z omenjenimi pravicami bo po novem urejal pristojni center za socialno delo, torej za občino Gorenja vas - Poljane Center za socialno delo Škofja Loka. Tam bo lahko posameznik oddal enotno vlogo za pridobitev pravic do denarnih prejemkov, subvencij in znižanih plačil.

Novost je tudi ta, da ko bo CSD prvič odločal o kateri koli pravici po novem zakonu, bo preveril tudi, ali je posameznik upravičen in v kakšni višini do vseh drugih pravic in subvencij, ki mu sicer pripadajo na podlagi drugih odločb. Na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve pojasnjujejo, da bodo s tem dosegli večjo pravičnost in preprečili zlorabe. Poleg tega se bo pri pravicah poleg dohodka bistveno bolj kot doslej upoštevalo tudi premoženje, uvedli pa so tudi vrstni red uveljavljanja pravic.

Nove omejitve pri varstvenem dodatku

Pravica do varstvenega dodatka se po novi zakonodaji iz pokojninskega sistema prenaša na področje socialnega varstva, kar pomeni, da bo od 1. januarja dalje ta pravica podvržena omejitvi dedovanja. Prejemnikom varstvenega dodatka v času življenja tega prejemka ne bo treba vračati. Če bodo po smrti zapustili določeno premoženje in njihovi dediči ne bodo socialno ogroženi, bodo dediči premoženja ta prejemek morali vrniti oziroma se bo zapuščina za ta znesek omejila. Prejemniki varstvenega dodatka, ki so lastniki nepremičnine, te v času prejemanja varstvenega dodatka ne smejo odtujiti (prodati, podariti) ali obremeniti. Prejemniki varstvenega dodatka, ki tega ne bi več želeli prejemati, pa morajo to sporočiti Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije do 31. decembra letos. Varstveni dodatek je denarni dodatek upokojencu s pokojninsko dobo, krajšo od 40 let (moški) oziroma 38 let (ženska), ki izpolnjuje premoženjski cenzus in katerega pokojnina je nižja od osnove za odmero dodatnih pravic.

Vloge za znižano plačilo vrtca oddati do 31. 12.

Vlog za znižano plačilo vrtca je za leto 2012 tako treba oddati na Center za socialno delo Škofja Loka, in ne več na Občino Gorenja vas - Poljane. Sprejemajo jih od 1. decembra dalje in če bi želeli znižano plačilo uveljavljati s 1. januarjem, je treba vloge oddati do konca decembra. Oddati jih je treba na novem obrazcu, ki je dostopen na spletnih straneh Ministrstva za delo in socialne zadeve, centrov za socialno delo in e-uprave, kupiti pa jih je mogoče tudi v knjigarnah. Z Občine Gorenja vas - Poljane ob tem sporočajo, da bodo vloge, ki jih bodo občani poslali njim na novih obrazcih, posredovali naprej na CSD. Tiste vloge, ki pa bodo na starih obrazcih, bodo zavrgli, saj Občina ni več pristojna za odločanje o znižanem plačilu vrtca za leto 2012.

Kdo mora decembra oddati vlogo

Glede na novo zakonodajo **morajo** vlogo oddati tisti, ki želijo katero od pravic uveljavljati prvič oziroma na novo; tisti, ki želijo s 1. 1. 2012 uveljaviti znižano plačilo vrtca, ter tisti, ki imajo pravico do otroškega dodatka priznano samo do 31. 12. 2011 in želijo otroški dodatek prejemati neprekinjeno tudi po 1. 1. 2012. Poleg tega **lahko** vlogo oddajo tudi tisti, ki bodo zaradi izgube državne štipendije za otroka do 18. leta starosti s 1. januarjem ostali brez štipendije in lahko zaradi tega pridobijo višji otroški dodatek.

Sicer zaradi uveljavitve nove zakonodaje ni treba oddati nove vloge prej, kot je to določeno s prejšnjimi odločbami. Tako lahko na primer tisti, ki mu je pravica do otroškega dodatka priznana do marca 2012, vlogo odda šele februarja. Če pa želi, da se mu pravica prizna v skladu z novo zakonodajo že s 1. 1. 2012, pa lahko vlogo odda že decembra. CSD bo ob otroškem dodatku tako na novo odločil še o drugih pravicah, ki jih morda prejema.

Nič več državnih štipendij in pokojnin

Novi zakon ukinja tudi državno štipendijo za dijake, mlajše od 18. let. Starši bodo zanje lahko uveljavljali višji otroški dodatek, vendar pa bodo v tem primeru morali do konca decembra oddati vlogo na CSD. Študentom in dijakom, ki so starejši od 18 let in ki jim je pravica do državne štipendije za šolsko leto 2011/2012 že priznana, ni treba storiti ničesar. Štipendijo bodo prejemali celo šolsko leto oziroma dokler jim je pravica priznana z odločbo. Lahko pa decembra oddajo novo vlogo, kar pomeni, da bo CSD o državni štipendiji in hkrati tudi o drugih pravicah odločal na novo, skladno z novo zakonodajo.
S 1. januarjem se ukinja tudi državna pokojnina. Dosedanji prejemniki državne pokojnine bodo lahko, če bodo izpolnjevali pogoje, prejemali denarno socialno pomoč in/ali varstveni dodatek. CSD bo sam opravil preračune in vsem dosedanjim prejemnikom državne pokojnine do 31. marca izdal odločbe.

Komu vloge ni treba oddati

Vloge ni treba oddati tistim, ki prejemajo denarno socialno pomoč ali varstveni dodatek, ali imajo pravico do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev za socialno ogrožene osebe, ali imajo pravico do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje.

CSD bo do 31. marca sam preveril, ali je posameznik upravičen do prej omenjenih prejemkov ali ne, v kakšni višini in ali morda izpolnjuje pogoje in je upravičen še do kakšnih drugih prejemkov iz javnih sredstev. Prav tako vloge ni treba oddati tistim, ki so v tem šolskem letu upravičeni do subvencije malice za učence in dijake, subvencije kosila za učence, subvencije prevozov za dijake in študente. Tudi upravičencem do oprostitve plačila socialnovarstvenih storitev in prispevka k plačilu sredstev, namenjenih za plačilo oziroma doplačilo pravic družinskega pomočnika ni treba storiti nič, kot tudi ne tistim, ki so upravičeni do subvencije najemnine.

Podrobnejši opisi pravic so predstavljeni na spletni strani http://www.mddsz.gov.si/.

Tina Dolenc

Ministrstvo zaprlo pipico in ustavilo sa

Nemško podjetje Wismut, ki je od 2002 izvajalo strokovni nadzor nad aktivnostmi sanacije v RŽV, je konec oktobra podalo svoje končno poročilo. Občino pa skrbi predvsem blokada financiranja delovanja RŽV in potrebne čimprejšnje sanacije plazišča na odlagališču Boršt s strani Ministrstva za okolje in prostor.

Foto: arhiv RŽV

Odlagališče Boršt z drenažnim sistemom

Sanacijo rudnika je glede na veljavno zakonodajo morala nadzirati neodvisna mednarodno priznana organizacija s sedežem v EU. Izbrani so bili strokovnjaki nemškega podjetja Wismut, ki so na podlagi prejete dokumentacije in ogledov vsako leto pripravljali poročila. V zaključnem poročilu, ki so ga konec oktobra predstavili v Todražu, so zapisali, da je bil obseg sanacijskih del dosežen in so bila dela dokončana v rokih ter stroškovnih mejah. V desetih letih so za sanacijo porabili okoli 56 milijonov evrov, kar je sicer 4-odstotna prekoračitev, a jo ocenjujejo kot sprejemljivo. Sevalna tveganja so trenutno minimalna in zagotavljajo javno varnost, pozornost župana Milana Čadeža in ostalih prisotnih pa je dvignila 10-odstotna prekoračitev dovoljenih emisij v jamski vodi pod odlagališčem Jazbec. Strokovnjaki so pojasnili, da so emisije ob izpustu jamske vode v potok Brebovnica ustrezne in nižje od postavljenih meja.

Sanirani objekti so fizično in kemično stabilni, razen odlagališča Boršt, kjer bodo potrebna še dodatna dela za zaustavitev plazenja.

Foto: Jože Rojc

Direktor RŽV Peter Dolenc zaradi blokade Ministrstva za okolje in prostor nima sredstev za nadaljnjo sanacijo plazenja pod Borštom niti za izplačilo preostanka nadomestila za omejeno rabo prostora.

Sanacija Boršta nujna

Odlagališče Boršt leži na plazovitem območju, ki je po obilnejšem deževju leta 2008 začelo drseti. Premiki so večji, kot bi smeli biti, ob hudih poplavah ali močnejših potresih pa bi se stanje lahko še poslabšalo. S predvidenim dodatnim vrtanjem drenažnih vrtin bi znižali nivo podtalnice, osušili plaz in preprečili drsenje. Za dokončno sanacijo in delo rudnika bi tako potrebovali še dodatnega 1,5 milijona evrov, vendar se je tu zapletlo. Ministrstvo za okolje in prostor še vedno ni sprejelo Poslovnega načrta RŽV za leto 2011, ki ga je nadzorni svet RŽV potrdil že oktobra 2010. Financiranje je bilo zato do konca julija le začasno, avgusta pa se je ustavilo. Še več, minister ni več pripravljen podpisati niti trimesečnih pogodb o začasnem financiranju. Direktor RŽV Peter Dolenc je moral zato ustaviti tudi dela na Borštu. Z monitoringom bodo sicer nadaljevali, vendar je izrazil zaskrbljenost glede nadaljnjega delovanja RŽV, saj nimajo uspeha pri komunikaciji z ministrom Rokom Žarnićem. Ta z dosedanjim vodenjem projekta zapiranja rudnika ni zadovoljen, ker da je sanacija zelo draga in dolgotrajna, zato razmišljajo o racionalnejši porabi javnega denarja.

Članica nadzornega sveta RŽV Elizabeta Rakovec je ogorčena: »Na osnovi navedenega so razmere precej zaskrbljujoče, saj je RŽV že moral zaustaviti nekatere nujne naloge, zlasti na plazišču Boršt. To bo imelo škodne tako finančne (sanacija bo zaradi neukrepanja še dražja) kot tudi strokovne (sanacija bo zaradi neukrepanja zahtevnejša) in »zakasnitvene« posledice (sanacija bo zaključena kasneje).« Kot članica nadzornega sveta je zato že drugič naslovila odločne pisne proteste tako na pristojnega ministra kot na ustanoviteljico RŽV, Vlado RS. Meni namreč, da ravnanje vodstva pristojnega ministrstva ni korektno, da brez kakršnih koli pojasnil (vsaj ne nadzornemu svetu) že več kot leto dni zaustavlja sprejem poslovnega načrta RŽV za leto 2011.

Tudi župan Milan Čadež, ki sicer poudarja, da je bilo v zadnjih desetih letih storjenega veliko pri sanaciji nekdanjega Rudnika urana Žirovski vrh, je kritičen do sedanjega dogajanja. Razočaran je nad slabo komunikacijo med ministrstvom in RŽV. Kot je dejal, ni običajno, da lastnik in podjetje ne komunicirata, da na predstavitev zaključnega poročila ni predstavnikov lastnika in da ne sprostijo sredstev za sanacijo, čeprav so ta zagotovljena z rebalansom proračuna.

Odstopi v nadzornem svetu

Zaradi neodgovornega ravnanja ministra je že odstopil predsednik nadzornega sveta RŽV Samo Kopač in prav tako tudi članica Nives Nared, oba predstavnika ustanovitelja javnega podjetja. Ostala sta tako samo Elizabeta Rakovec in predstavnik delavcev. Agencija za

Foto: arhiv RŽV

Odlagališče Boršt z drenažnim sistemom

nacijo Boršta

upravljanje kapitalskih naložb, ki se je edina odzvala na poslane pozive po ureditvi razmer, je že sprožila postopke za imenovanje novih članov nadzornega sveta.

RŽV pa je imenoval strokovni projektni svet, ki ga sestavljajo priznani strokovnjaki s področja gradbeništva, zlasti s Fakultete za gradbeništvo, da bi izoblikovali strokovne rešitve za zaustavitev plazenja odlagališča Boršt.

Župan je predlagal, da bi zaradi vpetosti Boršta v lokalno okolje v svet imenovali tudi predstavnika občine, vendar predloga niso sprejeli. »To je slabo, saj pri tem ne prihaja do ustreznega pretoka informacij oziroma zaradi pomanjkljive obveščenosti prihaja do dezinformacij o aktualnem stanju. To škoduje vzdrževanju dobrih odnosov med RŽV in lokalno skupnostjo,« je opozorila Rakovčeva in dodala: »V lokalni skupnosti se bomo še naprej po vseh razpoložljivih poteh trudili za odpravo sedanjega neprimernega stanja, vse dokler se zadeve ne bodo zadovoljivo uredile, saj je več kot očitno, da so vsi razumni argumenti na naši strani.«

Prvič na predstavitev povabljeni tudi predstavniki Občine

V začetku novembra je na Upravi RS za jedrsko varnost potekala predstavitev sanacije Boršta, kamor so bili prvič v zgodovini sanacije rudnika povabljeni tudi predstavniki Občine Gorenja vas - Poljane. Predstavili so izčrpno in poglobljeno geološko študijo plazu na Borštu in način, kako z območja plazu in njegovega dolomitnega zaledja, ki zadržuje izjemno veliko količino vode, čim bolj učinkovito odvesti talno in površinsko vodo. Če država ne bi ustavila financiranja, bi lahko vse potrebne ukrepe izvedli takoj. RŽV je po besedah Rakovčeve že izvedel javno naročilo in bi lahko prihodnje leto že spremljali, ali so bili izpeljani ukrepi učinkoviti. Tako pa vse kaže, da se bo dokončanje sanacije nekoliko odmaknilo.

Po likvidaciji RŽV bo v dolgoročno upravljanje vse komplekse na območju nekdanjega rudnika prevzela Agencija RS za radioaktivne odpadke, ki pa je to pripravljena storiti, ko bo vsa sanacija urejena. »Minister je torej glede očitkov, da se zapiralna dela zaključujejo prepočasi, s svojo pasivnostjo in ignoranco dosegel ravno nasprotni učinek: dela, glede katerih je jasno, da jih je potrebno izvesti, bodo izvedena kasneje, za prav toliko pa se bo tudi odložilo dokončno zaprtje rudnika,« je dodala Rakovčeva.

Omenjenega sestanka se ponovno ni udeležil nihče z ministrstva. Župan zato poziva RŽV in MOP naj najdeta dogovor, kako naprej, da sprostijo financiranje za sanacijo in da lahko RŽV izpolni tudi obveznosti do občine. Dolguje ji namreč še 138.000 evrov nadomestila za omejeno rabo prostora.

Tina Dolenc

Čistilna naprava Poljane

Z novo tehnologijo bo v Poljansko Soro odteklo manj snovi

Letos posodobljena čistilna naprava v Poljanah dosega dobre učinke čiščenja. Izmerjene emisije snovi v Poljansko Soro so nižje kot prej. Poleg obnove in posodobitve opreme so izvajalci obnovili tudi objekt in njegovo notranjost.

Foto: Tadeja Šubic

Posodobljena čistilna naprava Poljane (ČN), ki se nahaja na koncu vasi na podpečenskem ovinku, je oktobra dobila uporabno dovoljenje. Upravna enota Škofja Loka ga je izdala na podlagi rezultatov opravljenih meritev v času poskusnega obratovanja. Tudi pred investicijo so bili sicer emisije snovi in učinek čiščenja ČN Poljane v okviru predpisanih vrednosti, vendar je bila potrebna posodobitev. Posodobljena ČN Poljane zdaj dosega zelo dobre učinke čiščenja, saj so izmerjene emisije snovi v Poljansko Soro nižje kot prej, kar dokazujejo primerjave s prvo meritvijo iz leta 2010 in reden obratovalni monitoring iz leta 2011.

Posodobitev je vključevala zamenjavo dotrajane opreme in namestitev nove. Na obstoječem biološkem bloku so tako namestili fine elektromotorne grablje, kompresorsko postajo in vgradili nova puhala. V prezračevalnih bazenih so vgradili mešala za doseganje večjega učinka čiščenja dušika, obnovili pa so tudi objekt: strojnico, upravni prostor, prostor z elektroomarami in sanitarije. Vrednost celotne investicije je znašala 295.228 evrov. Od tega so 71,54 odstotka upravičenih stroškov pokrili s sredstvu, pridobljenimi v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj, delno pa iz državnega proračuna.

Najprej sklep, nato priklop na kanalizacijo

V oktobru so izvajalci gradili tudi primarni kanalizacijski kanal v Predmostu in Hotovlji (kanal B), ker se je obstoječi mašil, vanj pa so vdirale tudi tuje vode. Kanal B in ČN Poljane sta sicer sestavni del kanalizacijskega sistema Poljane. Kdaj se bodo gospodinjstva iz Predmosta in Hotovlje, ki še niso priključena, lahko priključila na čistilno napravo? Kristina Knific, vodja oddelka za okolje, prostor in infrastrukturo na Občini Gorenja vas - Poljane, je povedala, da gospodinjstva prejmejo obvestilo o možnosti priključitve, ko se območje opremi z javno kanalizacijo. Nato imajo 30 dni časa, da vložijo vlogo za soglasje za priklop. Po izdaji soglasja se odmeri še komunalni prispevek, in ko je ta poravnan, se gospodinjstvo lahko priklopi na javno kanalizacijo. Na obnovljeno čistilno napravo bodo priključili tudi Gospodarsko cono Dobje.

Tadeja Šubic

Nepovratna sredstva za naložbe v hleve

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je objavilo razpis za posodabljanje kmetijskih gospodarstev za leto 2011 za naložbe na področju živinoreje. Nepovratna sredstva bodo namenili za naložbe v hleve in pripadajočo opremo (oprema za proizvodnjo, krmljenje, molžo in izločke) za prirejo mleka, mesa in jajc ter rejo živali. Cilj podpore posodabljanja kmetijskih gospodarstev je spodbuditi prestrukturiranje in povečati učinkovitost gospodarjenja in s tem prispevati k večji naložbeni aktivnosti ali povečanju produktivnosti dela v kmetijstvu. Na voljo je 16 milijonov evrov, rok za oddajo vlog pa je 30. november. Več informacij na www.mkgp.gov.si. T. D.

Naslednja številka Podblegaških novic bo izšla pred božičnimi prazniki. Vaše prispevke pričakujemo do **konca novembra** po elektronski pošti: podblegaske.novice@gmail.com ali na naslov: Uredništvo Podblegaških novic, Poljanska cesta 87, 4224 Gorenja vas. Na ista naslova lahko pošiljate tudi sezname prireditev, ki jih organizirate. Prispevkov, ki jih bomo prejeli po tem datumu, ne bo mogoče objaviti!

Koristni nasveti

Zračimo prostore in preprečujmo vdihovanje radona

Radon je naraven žlahtni plin, ki nastaja pri radioaktivnem razpadu urana. Skozi zemeljske razpoke prodira na površje zemlje in vstopa tudi v naše bivalne prostore. Radonovi kratkoživeči potomci so nevarni za zdravje, zato moramo bivalne prostore in kleti redno prezračevati.

Ker je v občini Gorenja vas - Poljane nahaja lišče uranove rude, je dobro vedeti nekaj osnovnih podatkov o njem. Radon je radioaktiven žlahtni plin brez vonja, barve in okusa. Pri radioaktivnem razpadu urana nastane niz njegovih potomcev, med katerimi je radij, ki razpade v radon. Radon ima kratek razpolovni čas, in sicer le 3,86 dni, kar mu omogoča, da kljub radioaktivnemu razpadu pride (z difuzijo in konvekcijo) iz zemlje v ozračje. Pri razpadu prihaja do sproščanja energije v obliki sevanja delcev alfa in beta ter sevanja gama (elektromagnetno sevanje). Merimo ga v becquerelih (bekerelih). En Bq (becquerell) je en razpad na sekundo.

Kje se pojavlja radon?

Radon nastaja v zemeljski skorji. Prisoten je v gradbenih materialih, kot so kamen, predvsem v magmatskih kamninah (granit, porfiriti in podobno, glina, opeka, mavec), v izdelkih iz umetnih materialov in industrijskih odpadkov, kot so betoni s fosfatno žlindro in podobno. Povečana količina radona izhaja tudi iz termalnih voda (termalna kopališča in zdravilišča), prisoten je v morju, povečano količino radona pa seveda zaznamo na nahajališčih uranove rude.

Po razpokah prihaja na površje in v objekte

Plin radon v največji meri prihaja iz zemlje v kletne prostore po zemeljskih razpokah skozi razpoke in odprtine v talni armiranobetonski plošči, skozi slabo izolirane stene in tla, slabe stike pri temeljih ter skozi slabo tesnjeno vodovodno napeljavo. Sevanje je lahko povečano v kleteh zaradi slabega zračenja. Radon prihaja tudi po kanalizacijskih ceveh, in ker je topen v vodi, prihaja v prostor tudi preko naših stranišč in kopalnic. Prav zato je treba straniščne školjke pokrivati, vse prostore pa redno zračiti. V Sloveniji se povečano sevanje pojavlja na našem območju zaradi prisotnosti uranove rude, nad poprečjem pa je tudi kraški svet zaradi večje prepustnosti kraškega podzemlja. Povečano izhajanja radona se zaznava tudi ob potresih zaradi razpok v zemeljski skorji.

V talnem zraku je koncentracija radona običajno od 50 do nekaj 100 kBq/m^3, odvisno od sestave (koncentracije radionuklidov uranovega razpadnega niza) in strukture (prepustnosti) tal. V notranjem zraku so koncentracije do nekaj 100 Bq/m^3, v nekaterih primerih pa dosežejo tudi do nekaj 1000 Bq/m^3. V zaprtih in neprezračenih delovnih in bivanjskih prostorih in prostorih, kjer je vgrajenega veliko kamna iz magmatskih kamnin ali umetnih snovi, iz katerih se sprošča radon, v vinskih kleteh in vodovodnih zajetjih zaradi kopičenja radona obstaja večja nevarnost povečanega sevanja.

Mejne koncentracije in meritve sevanja radioaktivnih snovi

Radon merimo s posebnimi merilnimi instrumenti, ki zaznavajo radioaktivno sevanje. Radon se v ozračju hitro razredči in njegova koncentracija na prostem redko preseže 50 Bq/m^3. Zaradi varnosti ljudi so postavljene mejne koncentracije radona. V Sloveniji so mejne povprečne letne koncentracije radona v zraku 400 Bq/m^3 v bivalnem in 1000 Bq/m^3 v delovnem okolju. Izmerjena koncentracija radona v bivalnih prostorih v Sloveniji je okoli 60 Bq/m^3. Naj omenimo, da so merilne naprave v Žirovskem Vrhu prve zaznale sevanje radioaktivnega oblaka, ki ga je k nam zanesel veter iz Černobila, kjer je prišlo leta 1986 do jedrske nesreče.

V Sloveniji je 60 točk, kjer Institut Jožef Stefan izvaja radiometrične meritve, poleg tega pa meritve opravljajo v vodovodnih podjetjih, javnih ustanovah, kot so vrtci, šole in bolnišnice ter termalna kopališča. Ob ugotovitvi povečanega sevanja v objektu je treba odkriti izvor sevanja in objekt ustrezno sanirati.

Nevarni so njegovi kratkoživeči potomci

Plin radon pri dihanju izdihamo, nevarni pa so njegovi kratkoživeči potomci (razpadni produkti), predvsem delci alfa, ki se odlagajo na tkivih dihalnih poti. Na teh mestih se sprošča energija, ki se absorbira v bližnjem tkivu in ga poškoduje, kar lahko vodi do pojava raka. Raziskave kažejo, da je radon za kajenjem drugi najpogostejši povzročitelj raka na svetu.

Merilo obsevanosti človeka in okolja je doza sevanja, ki jo merimo v sievertih (Sv). Velikokrat raje uporabljamo tisočkrat manjšo enoto milisievert (mSv). Škodljivi učinki sevanja so približno sorazmerni prejeti dozi. Tega pa ne moremo z gotovostjo trditi za zelo majhne doze, ki smo jim izpostavljeni vsak dan. Možno je, da sploh niso škodljive.

Rešitev je redno zračenje

V prvi vrsti moramo vse bivalne prostore dobro zračiti. Poskrbeti moramo tudi za dobro prezračevanje po daljši odsotnosti oziroma če so prostori dlje časa zaprti. Izogibati se je treba stalnemu bivanju v kletnih prostorih oziroma zagotoviti visoko stopnjo tesnjenja, da se zmanjša vnos radona. Vse prostore, predvsem pa kletne, je treba redno zračiti. To velja tudi za stranišča, kjer je dobro tudi pokrivati školjko, da preprečimo uhajanje radona iz kanalizacije preko vode. Izogibamo se gradbenim kamnom vulkanskega izvora, predvsem v večjih količinah.

Več podatkov o radioaktivnem sevanju in varstvu pred njim lahko dobite na povezavi: http://www.arao.si/vprasanja-in-odgovori/.

Tadeja Šubic

MDC Blok

Odprli nov mladinski dnevni center

V Škofji Loki so odprli nov Mladinski dnevni center (MDC) Blok, ki je prostore dobil v prenovljenem pritličnem stanovanju v bloku v Frankovem naselju 68 – nasproti OŠ Cvetka Golarja. Njegovo poslanstvo je omogočiti kakovostnejše preživljanje prostega časa otrok in mladostnikov.

Občina Škofja Loka si je že nekaj časa prizadevala za vzpostavitev sodobnega mladinskega centra. Junija letos pa ji uspelo pridobiti primerno lokacijo v Frankovem naselju ter ustrezne prostore, ki omogočajo izvajanje programa. Prav tako je bil od 1. do 30. junija objavljen javni razpis za sofinanciranje izvajanja programov v novem mladinskem dnevnem centru na Trati za leto 2011 z razpisanim zneskom 10.000 evrov. Na osnovi meril za vrednotenje prijav je bil izbran zavod Familija. Avgusta je bila z izbranim izvajalcem sklenjena pogodba o sofinanciranju, s katero je izvajalec pred odprtjem MDC-ja nase prevzel tudi dolžnost, da pred začetkom izvajanja programa opravi ustrezno obnovo in opremo prostorov.

Zavod Familija je za koordinatorici mladinskega dnevnega centra izbral Niko Zakotnik in Anjo Eržen. Skupaj z mladimi in za mlade bodo izvajali raznovrstne kreativne in praktične delavnice, ki bodo vključevale tudi pomoč pri učenju. Program mladinskega centra je brezplačen in namenjen vsem mladim od 12. do 18. leta starosti. Odprt je

Foto: Iz arhiva MDC Blok

od ponedeljka do petka od 13. do 19. ure, tudi v času šolskih počitnic.

Mladinski dnevni center Blok sofinancira Občina Škofja Loka, izvajalec programov pa je zavod Familija, izobraževalni in terapevtski center. Mladinski dnevni center lahko obiščejo tudi občani občine Gorenja vas - Poljane. Več informacij o delovanju je na voljo na telefonski številki 040/326-165 (Anja, Nina) ali po e-pošti blok@familija.eu ter na spletni strani www.familija.eu/blok.

L. R.

Ambrozija

Lastniki zemljišč so jo po zakonu dolžni zatirati

Pelinolistna ambrozija (Ambrosia artemisiifolia) je zdravju škodljiv plevel. Je eden izmed glavnih povzročiteljev alergij na cvetni prah in se tudi pri nas nezadržno širi. Njeno iztrebljanje je skoraj nemogoče, odstranjevanje pa je velik strošek za državo.

Kot pove ime, je enoletnica pelinolistna ambrozija (Ambrosia artemisiifolia) na videz podobna pelinu. Zraste tudi do dva metra visoko. Listi so sestavljeni in nazobčani, dolgi od štiri do deset centimetrov. Na obeh straneh so svetlo zeleni z bledimi žilami, na spodnji strani listov pa imajo bele prilegle dlačice. Steblo je rdečkasto in dlakavo. Ženski cvetovi so neopazni, posamični ali v majhnih skupinah in se nahajajo v zalistju vrhnjih listov, moški cvetovi pa so zeleni, majhni (od dva do štiri milimetre), združeni v podolgovate cvetne glavice (socvetja). Rastlina cveti od konca julija do novembra oziroma do prve slane. Plod s semeni je olesenel, rdeče-rjav, v dolžino meri od tri do štiri milimetre in vsebuje eno seme na plod. Ob prvi slani rastlina odmre. Cvetove oprašuje veter. Cvetni prah lahko zanese tudi 200 kilometrov od rastišča. Rastlina se lahko sama oplodi, kar pomeni, da lahko že ena osamljena rastlina ustvari številne nove rastline. Semena so dolgo kaliva.

Vzroki za razširjanje

Pelinolistna ambrozija je bila po botaničnih zapisih v mnogih evropskih državah opažena v 60. letih 19. stoletja. Predvidevajo, da je s kmetijskimi pridelki prišla iz Severne Amerike, kjer raste kot plevel. Pred 20–25 leti se je naturalizirala, se začela hitro širiti po Evropi in postala invazivna vrsta. Prevlada nad domačimi rastlinskimi vrstami zmanjšuje biotsko pestrost v državi. Vzrokov za njeno hitro širjenje je več. Med njimi sta povečevanje obdelovalnih površin z gojenimi vrstami, kot je sončnica, in uporaba gnojevke namesto gnoja, kar je spremenilo strukturo njivskih in travniških tal. Tudi večje količine odlagališč zemljin in gradbenih odpadkov, gradbišča, komunalno slabo urejene javne in druge površine, zapuščena stavbna zemljišča, nesanirana območja, opuščena ali začasno opuščena kmetijska zemljišča, neporaščena področja ob vodotokih (prodišča, območja po ujmah) so vzrok za hitro širjenje. Prenaša se preko meja države na kolesih in gosenicah s transportnimi vozili, ki vozijo po zemlji, okuženi s semenom ambrozije, z gramozom, s kompostom in vodnimi tokovi . Med vzroki za širjenje je tudi prodaja mešanic semen, namenjenih krmljenju ptic, raziskovalci pa navajajo tudi vse višje temperature in podnebne spremembe, ki ustvarjajo še boljše pogoje za rast ambrozije.

Slovenija je sodelovala kot partnerka v evropskem projektu Strategije za nadzor ambrozije (Strategies for Ambrosia control AMBROSIA), ki je v letih 2008–2009 potekal v okviru projekta EUPHRESCO. Te strategije so temelj za Navodila za zatiranje ter preprečevanje širjenja pelinolistne ambrozije, ki jih lahko dobite na internetni strani Fitosanitarne uprave RS http://www.furs.si/svn/zvr/POSNadzori/Ambrosia/U%C5%A1hresconavodila.pdf.

Škoda v gospodarstvu

Odpravljanje posledic zaraščanja s pelinolistno ambrozijo povzroča veliko škodo v gospodarstvu zaradi stroškov zatiranja in zmanjšanja količine kmetijskih pridelkov, zmanjšanja turističnega obiska na turistično zanimivih območjih oziroma rekreativnih površinah, predvsem ob vodah. Odpravljanje težav je velik finančni zalogaj za številne evropske države. Med njimi so tudi naše sosede Madžarska, Italija in Hrvaška. Evropske države zaenkrat vsaka po svoje rešujejo problem ambrozije.

V Sloveniji je lani začel veljati Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu rastlin (ZZVR-1C; Ur. l. RS, št. 36/2010), ki je opredelil pelinolistno ambrozijo in druge neofitne vrste iz rodu Ambrosia kot škodljive rastline, pri katerih se izvajajo fitosanitarni ukrepi. Navedeni zakon je vse imetnike zemljišč obvezal izvajati ukrepe zatiranja pelinolistne ambrozije, ki jo že Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin določa kot škodljivo rastlino. Na tej podlagi Fitosanitarna uprava RS poziva lastnike kmetijskih zemljišč k ukrepom zatiranja invazivnih tujerodnih vrst, kot je ambrozija.

Preprečevanje širjenja in odstranjevanje v Sloveniji

Preprečevanje škodljivih vplivov je mogoče le z doslednim odstranjevanjem te rastline in preprečevanjem njenega cvetenja oziroma tvorbe semena, s katerim se širi naprej. Če opazimo na vrtu poganjke ambrozije, jo takoj izpulimo skupaj s koreninami in prstjo, najbolje še pred cvetenjem, da preprečimo razvoj cvetnega prahu. Rastline, ki ne cvetijo, kompostiramo; lahko jih zapremo v vrečke in oddamo z ustreznimi odpadki ali jih sežgemo (ne sežigamo tam, kjer rastejo). Če se je ambrozija ponovila, postopek ponovimo. Za zaščito pred draženjem kože je treba uporabiti rokavice in oblačila, ki pokrijejo celotno telo. Če pa pulimo med sezono cvetenja, je treba uporabiti tudi masko in očala za zaščito pred cvetnim prahom. Cvetoče rastline je bolje uničevati popoldne, saj se cvetni prah v glavnem sprošča zjutraj. Tudi košnja, globoko oranje in mulčenje pripomorejo k zmanjševanju širjenja ambrozije. Čas košnje je ključnega pomena, saj močno vpliva na sposobnost obraščanja rastline in cvetenje. Več zaporednih košenj lahko prepreči cvetenje in tvorjenje plodov, vendar pa lahko rastlina po košnji razvije vodoravne stranske poganjke s cvetovi, ki rastejo tik nad površino tal. Takšne poganjke je pri naslednji košnji težko ali nemogoče porezati. Eden od načinov zatiranja so tudi herbicidi.

Tadeja Šubic

Zdravnik svetuje

Vse bolj pogoste tudi alergije na invazivne rastline

Tujerodne invazivne rastline poleg ogrožanja domorodnih vrst in težav, ki jih imamo z njihovim iztrebljanjem, povzročajo tudi alergije. Poznana je predvsem alergija na pelod ambrozije, ki povzroča alergijski rinitis.

Alergologinja v Bolnišnici Golnik Mihaela Zidarn, dr. med. specialist internist – alergolog, je pojasnila, da so v lanskem letu izvedli akcijo testiranja na alergije, v kateri so opravili 570 testov in med katerimi je bilo na pelod ambrozije pozitivnih 15 odstotkov oseb. »Žal zaenkrat ne poznamo učinkovitega preventivnega ukrepa, s katerim bi preprečili alergijo na katero izmed invazivnih vrst,« je pojasnila Zidarnova in dodala, da ostaja najboljša preventiva še vedno izogibanje alergenom. Starši pa naj tudi pazijo, da otrok ne izpostavljajo cigaretnemu dimu.

Kateri alergen pri posamezniku sproži reakcijo, specialisti ugotovijo z različnimi testi. Kljub temu pa ima alergijski rinitis podobne simptome ne glede na vrsto alergena v vdihanem zraku. Pojavijo se kihanje, voden izcedek iz nosu, zamašenost nosu, srbeče in rdeče oči. Tudi za tiste, ki so že razvili alergijo na ambrozijo, je osnova zdravljenja po besedah Zidarnove izogibanje alergenu. Ambrozija je plevel, ki cveti od konca julija do konca septembra, zato v tem času in še posebej v suhem in vetrovnem vremenu svetuje zadrževanje v notranjih prostorih, zračenje stanovanja ponoči in sušenje perila v notranjih prostorih. Koristi uporaba antihistaminikov, ki so tudi v prosti prodaji, pri hujših težavah pa alergologinja svetuje obisk izbranega zdravnika. Opozoriti velja še, da pri alergiji na ambrozijo lahko prihaja tudi do razvoja navzkrižnih alergij. Osebe, ki so preobčutljive na ambrozijo, imajo lahko težave ob uživanju določene hrane, in sicer kumaric, lubenice, melone in artičok, težave pa lahko povzročajo tudi začimbe, kot sta origano in bazilika.

Tina Dolenc

Sončni žarki pripomorejo k preprečevanju

Osteoporoza je bolezen poroznih kosti, ki vodi v povečano tveganje za zlome. Pojavi se, ko se kostnina razgrajuje hitreje, kot jo telo lahko tvori. Okostje postaja krhko, tako da lahko celo majhen udarec ali padec s stojne višine vodita v zlom kosti. Osteoporoza nima znakov ali simptomov, vse dokler ne pride do zloma – zato se je je prijelo ime tiha bolezen.

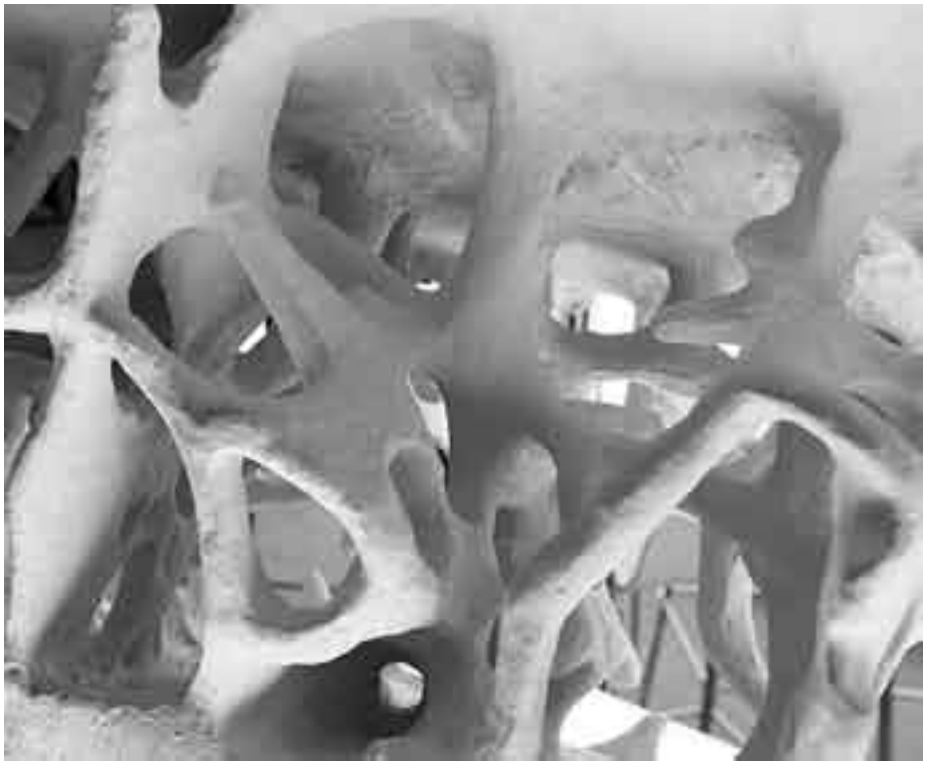

Osteoporozna kost

Bolezen prizadene vse kosti, vendar so najpogostejši zlomi vretenc (hrbtenica), zapestja in kolka. Bolezen sama po sebi navadno ne boli, zlomi pa lahko povzročijo hude posledice, saj vodijo v znatno telesno nezmožnost in močno zmanjšajo kakovost življenja. Skoraj četrtina bolnikov, ki utrpi osteoporozni zlom kolka, umre že v prvem letu po zlomu.

Zakaj posebej izpostavljamo vitamin D?

Zdrava prehrana in stalna telesna aktivnost sta znani kot bistveni komponenti zdravega življenjskega sloga. Obenem v vseh življenjskih obdobjih predstavljata temelj preprečevanja osteoporoze.

Za zdravje kosti in mišic je ključnega pomena vitamin D, zato želimo skupaj z Mednarodno fundacijo za osteoporozo (International Osteoporosis Fundation – IOF) ob letošnjem svetovnem dnevu osteoporoze, ob ostalih dveh komponentah preventive, posebej poudariti njegov pomen in opozoriti na splošno pomanjkanje tega vitamina predvsem v populaciji starejših.

Znano je, da kalcij lahko prehaja iz črevesja v kri in kosti le s pomočjo vitamina D. Če ga v telesu primanjkuje, tudi zadostna količina kalcija ne pomaga. Poleg tega je dokazano, da zadostna vsebnost vitamina D v telesu dokazano zmanjšuje število padcev in zlomov v tej populaciji in da neposredno vpliva na mišično moč.

Vitamin D ima neposredni vpliv na mišice in zmanjšuje tveganje za padce.

Kako do zadostnih zalog vitamina D v telesu?

Najbolj naraven način je sončenje brez zaščitnega faktorja, 10 do 15 minut trikrat tedensko. Izpostavimo cele roke in obraz, seveda le med 10. in 16. uro, v mesecih, ko je sonce visoko na nebu. Samo redke vrste živil, kot so mastne severnomorske ribe in v naravi rastoče gobe, vsebujejo zadostno količino vitamina D. Torej s hrano ne moremo zadovoljiti potreb po tem vitaminu, lahko pa jih s pripravki vitamina D. Čisti vitamin D je pri nas v obliki kapljic, kombinirani pripravki vitamina D s kalcijem pa običajno vsebujejo preveč kalcija in premalo vitamina D. Tudi nekatera zdravila, namenjena zdravljenju osteoporoze, poleg zdravilne učinkovine vsebujejo že zadostno količino vitamina D. Priporočen dnevni odmerek vitamina D je 800 do 1000 enot. Ker je razpolovna doba neaktivne oblike vitamina D 14 dni, je primerno jemati vitamin D vsak dan ali enkrat tedensko, sedem dnevnih odmerkov naenkrat. Bolj poredko jemanje večjih količin vitamina D pa odsvetujemo zaradi manjše učinkovitosti in stranskih učinkov.

Vitamin D nastaja v koži pod vplivom sončnih žarkov ali drugega vira ultravijolične svetlobe. S staranjem sposobnost za njegovo tvorbo upada, tako da koža starostnika ob izpostavljenosti soncu proizvede kar štirikrat manj vitamina D kot v mladosti. Poleg tega gredo nekateri starejši ljudje redko na sonce, zato ni čudno, da večini vitamina D močno primanjkuje.

S posebnim poudarkom na vitaminu D želimo letos nasloviti naraščajoč javno zdravstveni problem padcev in s padci povezanih zlomov starajoče populacije. Kar 75 odstotkov vseh zlomov se zgodi posameznikom, ki so stari 75 let in več. Ko mišice oslabijo, postanejo starejši ljudje šibkejši in bolj nagnjeni k padcem. Osnovni cilj družbe kot celote in starajočega se posameznika je, da starostniki ostanejo gibalno samostojni in aktivni člani skupnosti. Ta cilj lahko pomagajo doseči predvsem zdrave kosti in mišice.

Kako vitamin D izboljša zdravje kosti?

Vitamin D je ključen za razvoj kosti in njihovo obnavljanje skozi celo življenje.

Ima mnogo ključnih funkcij: posreduje pri prehajanju kalcija v kri in kosti; zavira čezmerno izločanje hormona obščitničnih žlez, ki pospešuje razgradnjo kosti ter izločanje kalcija; zagotavlja pravilno obnovo in mineralizacijo kosti; ima neposreden stimulativen učinek na mišično tkivo in s tem zmanjšuje tveganje za padce; izboljšuje moč in funkcijo, veča mineralno kostno gostoto in zmanjšuje tveganje za padce in zlome za okrog 20 odstotkov, vključno z zlomi kolka.

Pomanjkanje vitamina D je bilo ugotovljeno pri kar 50 do 70 % evropske odrasle populacije.

osteoporoze

Dr. Marija Pfeifer

Stalna telesna aktivnost, prehrana, ki je bogata s kalcijem, in zagotavljanje zadostne količine vitamina D skupaj predstavljajo najboljšo kombinacijo za zdrave kosti in mišice ter za zmanjšanje tveganja za osteoporozo. Ob letošnjem svetovnem dnevu osteoporoze smo omenjene tri komponente združili v pozivu »Osvojite življenjski slog za zdrave kosti« – Embrace a bone healthy lifestyle.

Mednarodna fundacija za osteoporozo (International Osteoporosis Fundation – IOF) starim 60 let in več za preprečevanje padcev in zlomov priporoča 800 do 1000 enot (20 do 25 mikrogramov) vitamina D dnevno.

Več informacij o osteoporozi in o naših aktivnostih najdete na spletni strani Zveze društev bolnikov z osteoporozo Slovenije http://www.osteoporoza.si/ZDBO_Slovenije/.

Vabimo vas, da se včlanite v najbližje lokalno društvo bolnikov z osteoporozo Slovenije. Najbližji občini Gorenja vas - Poljane sta Društvo bolnikov z osteoporozo Kranj in Društvo bolnikov z osteoporozo Ljubljana, več podatkov pa najdete na prej omenjeni spletni strani.

Prof. dr. Marija Pfeifer, dr. med.

Od aprila novo zdravilo

Bolniki z že diagnosticirano osteoporozo za zdravljenje potrebujejo zdravila. Ta se delijo na zaviralce kostne razgradnje (bolniki jih, odvisno od posameznih zdravil, prejemajo enkrat na mesec, na tri mesece ali enkrat letno), spodbujevalce kostne izgradnje (le za tiste bolnike, pri katerih je kljub klasičnemu zdravljenju prišlo do osteoporoznega zloma), stroncijev renalat ter biološka zdravila. Od aprila je v Sloveniji na voljo tudi novo biološko zdravilo, ki zavira kostno razgradnjo. Kot prednost tega zdravila doc. dr. Tomaž Kocjan, endokrinolog iz UKC Ljubljana, navaja uspešno preprečevanje tveganja za zlome in bolnikom prijazen način jemanja. Denosumab je treba bolniku v obliki podkožne injekcije vbrizgati le vsakih šest mesecev za razliko od drugih zdravil, ki se jih jemlje redno tedensko ali mesečno.

T. D.

STC Stari vrh

Letošnja novost je Srečkov pokal v nočnem smučanju

Pred STC Stari vrh so boljši časi, saj trenutno potekajo intenzivni pogovori med predstavniki smučišča in predstavniki Hypo Alpe-Adria-Banke. Ti so naklonjeni smučišču Stari vrh, kar pa lastnikom daje zagon za nove projekte in načrte. Med njimi iztopajo Srečkov pokal, smučarski tečaji Nataše Bokal ter kartica popustov, t. i. Prijatelji Starega vrha.

Cene smučarskih vozovnic za Stari vrh (v €)

vozovnica	odrasli	otroci	mladina	seniorji
dnevna	21	12	17	17
poldnevna	16	9	12	12
nočna	16	9	12	12
sezonska Občan (občini GVP in Škofja Loka) D + N	287	184	235	235
sezonska D + N	328	210	269	269
sezonska N	229	147	188	188
sezonska (ponedeljek–petek) D	168	117	150	150

Poleg obstoječe ponudbe dnevnega in nočnega smučanja, drsanja ter sankanja se bo v prihodnjem letu, od januarja do marca, odvijal Srečkov pokal – ime je dobil po medvedu, ki se je pomladi prikazal na Starem vrhu. Pokal je nadaljevanje nočnih tekem, ki so na smučišču že potekale v preteklem letu. Letos so združene v eno pokalno tekmovanje. Tako se bodo lahko vsi ljubitelji nočnega smučanja in tovrstnih tekmovanj pomerili v nočnem slalomu, veleslalomu, superveleslalomu, smuku in paralelnem slalomu. Priprave na omenjeni pokal bodo na smučišču potekale vsak večer, od ponedeljka do četrtka med 19. in 22. uro. Ob petkih pa bo šlo zares, saj se bodo lahko zbrani pomerili v omenjenih disciplinah. Zmagovalci in ostali tekmovalci Srečkovega pokala bodo prejeli bogate nagrade. Glavni sponzor Srečkovega pokala je Elektro Gorenjska, Radio Express pa je njegov radijski sponzor.

Na strminah Starega vrha se bo moč naučiti tudi smučanja. Smučarske tečaje bo letos prvič vodila Nataša Bokal in so namenjeni otrokom osnovne šole. Starejši pa se bodo lahko vpisali v Šolo smučanja Stari vrh.

Novost v ponudbi STC Stari vrh je tudi kartica popustov Prijatelji Starega vrha. Z njo želi STC Stari vrh razširiti osnovno ponudbo smučišča iz športno-rekreativne na gostinske in druge storitve ter podaljšati čas, ki ga smučarji preživijo na območju smučišča. Obenem pa z ugodnimi popusti omogočiti dodatno razvajanje tudi ob pestri kulinarični ponudbi gostincev. Vse to v želji večje prepoznavnosti smučišča, ne samo po lepo urejenih progah, temveč tudi po prijaznih cenah ter bogati dodatni ponudbi.

V času od 2. do 30. novembra je smučarske vozovnice mogoče kupiti v predprodaji, in sicer v Bokal Sportu v Škofji Loki, gostilni Pr' Godč v Svetem Duhu, Taverni Petra v Gorenji vasi, trafiki Kocka v Žireh, gostilni in piceriji Grapa, na spodnji postaji šestsedežnice in pri vlečnici Zapreval 3. Smučarske vozovnice so na voljo z 20-odstotnim popustom. Prav tako pa bodo tudi letos ceneje smučali občani občin Gorenja vas - Poljane in Škofja Loka.

Lidija Razložnik

Foto: Iz arhiva STC Stari vrh

Na strmine Starega vrha se vrača Srečko.

Otrokom pripravili tradicionalni slovenski zajtrk

V vrtcih in šolah po Sloveniji je 18. novembra potekal projekt »Tradicionalni slovenski zajtrk«. Tako so otroci zajtrkovali mleko, kruh, med in jabolka – vse slovenskega izvora, ki so jim jih podarili kmetje in čebelarji (tudi iz občine Gorenja vas - Poljane) ter kmetijska in živilskopredelovalna podjetja.

Foto: Tina Dolenc

Namen projekta je izobraževati, obveščati, ozaveščati najmlajše in šolajočo se mladino ter vzporedno v določenem obsegu tudi širšo javnost o pomenu zajtrka v okviru prehranjevalnih navad. Predvsem pa seznanjati ljudi o prednostih lokalno pridelanih živil slovenskega izvora, pomenu kmetijske dejavnosti za okolje, za delovna mesta ter o pomenu čebelarstva za kmetijstvo.

Pomembno pa je tudi splošno ozaveščanje mladine o pomenu zdravega življenjskega sloga, poleg prehrane tudi gibanja, izvajanja športnih aktivnosti in pomoči staršem pri vsakdanjem delu.

Po jutru se dan pozna. Le kdo ne pozna tega pregovora? Ali pa: zajtrkuj kot kralj, kòsi kot princ in večerjaj kot berač. Oba pregovora potrjujeta, da je zajtrk najbolj pomemben obrok hrane v celem dnevu. Z zajtrkom že zjutraj telesu zagotovimo dovolj energije za dobro delo in igro ter učinkovito razmišljanje, sočasno pa telesu zagotavljamo dovolj gradbenih snovi, potrebnih za zdravo rast in razvoj.

Otrokom je treba predstaviti, kako pomembna sta zajtrk in predvsem uživanje zdrave hrane, pridelane v Sloveniji, da bodo spoznali pomen kmetijstva kot panoge in cenili kmeta kot pridelovalca zdrave hrane. Pomembna in nepogrešljiva spremljevalka kmetijstva je tudi čebela. Njena najbolj pomembna naloga je opraševanje cvetočih rastlin, razvoj, obstoj in razširjanje rastlinskih vrst, s čimer pomembno vpliva na pridelavo hrane za ljudi in živali. Med pa je popolnoma naravno živilo, ki ga pred uživanjem ni potrebno predelati in ohranja svoje lastnosti brez konzervansov tudi pri daljšem skladiščenju.

Najboljša hrana je tista, ki je pridelana v lokalnem okolju. Taka hrana ima najkrajšo pot od pridelovalca do potrošnika. Zaradi krajših transportnih poti najmanj obremenjuje okolje. In kar je še pomembno, taka hrana ima višjo biološko vrednost ter daljšo obstojnost. Sočasno pa je to tudi priložnost, da se poveže mestno prebivalstvo s kmetijami in se okrepi zaupanje med pridelovalci in potrošniki.

Za zdravo in dolgo življenje kupujte hrano iz lokalnega okolja.

Germana Pivk,
Kmetijsko gozdarski zavod Kranj

Ste vedeli?

Da imajo tisti, ki redno zajtrkujejo, več moči za učenje od tistih, ki ne. Imajo boljši spomin, hitreje reagirajo, so bolj miselno zbrani in hitreje računajo.
Da redni obroki pomagajo do lepe postave. Zato ker izpuščanje obrokov telo razume kot znak bližajočega pomanjkanja. Zato ob prvem naslednjem obroku intenzivno shranjuje zaloge v maščobe, ki jih hrani za »slabe čase«.
Da eno jabolko na dan odžene zdravnika stran. Zato vsak dan pojejmo vsaj eno jabolko, lahko pa več.
Da vsa hrana zraste na travnikih, njivah, sadovnjakih, torej na kmetijskih zemljiščih, ki so neobnovljiv naravni vir, zato jih moramo skrbno varovati pred pozidavo, zaraščanjem in onesnaževanjem.
Za razgradnjo potrebuje odvržen papirček tri mesece, bananin olupek pet mesecev, žvečilni gumi pet let, plastična vrečka pa več kot sto let.

Gre za medresorski projekt Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstva za zdravje in Ministrstva za šolstvo in šport ter organov v sestavi teh ministrstev. Na lokalnem nivoju pa so se v projekt vključili tudi kmetijsko gozdarski zavodi in njihove službe.

Naloga politike je tudi ugotavljati vzroke za slabo stanje in jih odpravljati. Prav slednje pa je bilo v zadnjih letih zanemarjeno. Glavna skrb oblastnikov je postala skrb zase, oziroma za vplivne kroge, katerim so podrejeni.

Zato NSi, **krščansko ljudska stranka**, s svojo aktivno prisotnostjo v Državnem Zboru in morda vladi, želi vrniti upanje prebivalcem Slovenije. Podobno, kot v mandatih 2000 do 2008, želimo pri sprejemanju odločitev skrbeti za **pošteno vodenje države in človeka dostojno življenje za vse državljane.**

»A naša stvar je, da se odločimo za dobro stranko. Ni dobra zato, ker smo mi dobri in pošteni, ampak zato, ker je dobra in poštena naša stvar«. (Janez Evangelist Krek)

ANTON KOKALJ, 1960, univ. dipl. el., **kandidat NSi za poslanca** v občinah Gorenja vas – Poljane, Železniki in Žiri

Državnozborske volitve 2011

Za glasove volivcev se bo potegovalo 17 strank

Na letošnjih predčasnih državnozborskih volitvah se bo za glasove volivk in volivcev v 9. volilnem okraju volilne enote Kranj, kamor spadajo občine Gorenja vas - Poljane, Železniki in Žiri, potegovalo 17 strank s svojimi kandidati.

V nedeljo, 4. decembra, se bodo volišča odprla ob 7. uri in zaprla bo 19. uri. Predčasno glasovanje bo možno od torka, 29. novembra, do četrtka, 1. decembra, med 9. in 17. uro. Potekalo bo na sedežih okrajnih volilnih komisij, na sedežih upravnih enot (UE Škofja Loka, Poljanska cesta 2) in njihovih izpostavah.

Če volivke in volivci na dan volitev ne bodo v kraju svojega stalnega bivališča ali se glasovanja na volišču ne bodo mogli udeležiti zaradi bolezni oziroma določeno volišče ni dostopno invalidom, lahko do vključno 1. decembra uredijo vse za glasovanje na domu ali prijavijo glasovanje na posebnih voliščih na območju drugih volilnih okrajev oziroma tam, kjer je volišče dostopno invalidom.

Volivci, ki so v domovih za starejše občane, pa tam nimajo stalnega bivališča ali so na zdravljenju v bolnišnicah, zdraviliščih ali so na prestajanju kazni zapora oziroma so v priporu, lahko pri svoji volilni komisiji do vključno 24. novembra vložijo zahtevek za glasovanje po pošti.

T. D.

Kandidati, med katerimi bomo lahko izbirali

zap. št.	ime stranke	kandidat
1.	Slovenska nacionalna stranka – NS	Iztok Potočnik
2.	SMS zeleni	Blaž Kavčič
3.	SSN – Stranka slovenskega naroda	Danica Kokošar
4.	Zares – Socialno liberalni	Katja Galof
5.	Slovenska demokratska stranka – SDS	Irena Tavčar
6.	SD – Socialni demokrati	Branko Jesenovec
7.	Demokratična stranka dela – DSD	Lina Dečman Molan
8.	DeSUS – Demokratična stranka upokojencev Slovenije	Majda Jesenko
9.	Gibanje za Slovenijo	Vesna Rant
10.	Stranka za trajnostni razvoj Slovenije – TRS	Tina Mlakar
11.	Nova Slovenija – Krščanska ljudska stranka	Anton Kokalj
12.	Lista Zorana Jankovića – Pozitivna Slovenija	Tatjana Polajnar
13.	Zeleni Slovenije	Sašo Meško
14.	LDS – Liberalna demokracija Slovenije	Darja Prelog
15.	Lista Virant – Državljanska lista Gregorja Viranta	Bojan Starman
16.	SLS Radovana Žerjava – Slovenska ljudska stranka	Mihael Prevc
17.	SEM – Si – Stranka enakih možnosti – SEM – Si	Gojko Stanič

Ženske telovadimo!

Vsako sredo se v osnovni šoli Ivana Tavčarja v Gorenji vasi zberemo ženske, ki tudi v zimskem času skrbimo za svojo kondicijo in sklepe. Če pridemo vse, je mala telovadnica že kar pretesna. Telovadimo pod vodstvom Katjuše, ki nas požrtvovalno in strokovno vodi že več let. Da je gibanje zdravo tudi v zrelih letih, da redno gibanje preprečuje nastanek osteoporoze, da dobro vpliva na psihofizično kondicijo posameznika, se zavedajo tudi na Občini Gorenja vas - Poljane, saj prispevajo del potrebnih sredstev za kritje stroškov vadbe.

Marija Guzelj

SPOŠTOVANI BRALCI PODBLEGAŠKIH NOVIC!

POJAVLJAM SE V VAŠEM ČASOPISU, KER SE ŽELIM PREDSTAVITI KOT KANDIDATKA STRANKE DESUS NA LETOŠNJIH DECEMBRSKIH VOLITVAH.

SEM MAJDA JESENKO, ŽIROVKA, ROJENA LETA 1943, MATI DVEH HČERK, IMAM 6 VNUKOV. IZHAJAM IZ KMEČKE DRUŽINE. ZAPOSLEN JE BIL SAMO ATA, ZATO SEM SE TAKOJ PO OSNOVNI ŠOLI ZAPOSLILA V ALPINI, KJER SEM DELALA VSEH 35 LET. ŠOLALA SEM SE OB DELU IN NAREDILA EKONOMSKO ŠOLO IN VIŠJO ŠOLO ZA ORGANIZACIJO DELA V KRANJU. ŽE KAR PRECEJ LET SEM UPOKOJENKA. TRENUTNO DELAM KOT TAJNICA DRUŠTVA UPOKOJENCEV ŽIRI. V ODBORU SMO DOBER TIM IN DELAMO V ZADOVOLJSTVO NAŠIH ČLANOV.

V STRANKO DESUS – DEMOKRATIČNO STRANKO UPOKOJENCEV SLOVENIJE SEM SE VKLUČILA, KER ME JE PRITEGNIL NJEN PROGRAM, KI GA SPREJEMAM IN PODPIRAM – TA STRANKA RES PODPIRA INTERESE UPOKOJENCEV. STRANKA JE BILA USTANOVLJENA NA POBUDO DRUŠTEV UPOKOJENCEV PRED 20 LETI, KER SO VIDELI, DA BODO EDINO KOT STRANKA LAHKO SODELOVALI V DOBRO SLOVENIJE. UPOKOJENCI, PODPRIMO NAŠO STRANKO! MI NE MISLIMO SAMO NASE, ZAGOTOVO MISLIMO TUDI NA ZANAMCE, RES Z VSEM SRCEM!

DEMOKRATIČNA STRANKA UPOKOJENCEV DeSUS

SDS 10+100 PAMETNA REŠITEV

Vaša kandidatka Irena TAVČAR

Spoštovane občanke in občani občine Gorenja vas-Poljane

Ponosna sem, da sem bila povabljena v izbor kandidatov za poslance v Slovenski demokratski stranki - SDS. Po temeljitem premisleku sem se pozitivno odločila na podlagi široke podpore naših lokalnih odborov SDS in zdajšnjega poslanca in našega župana g. Milana Čadeža. Več mandatov sem bila aktivna v KS Javorje, od koder prihajam, lansko leto sem bila izvoljena v občinski svet in več odborov ter komisij. Članica stranke SDS sem že več kot osem let. Delovne izkušnje iz podjetja Alpetour in delo z ljudmi zelo cenim, kruta Pavčkova poteza s podjetjem Viator-Vektor, sta me pa naredili še bolj jekleno in odločno. Prepričana sem, da lahko s temi bogatimi izkušnjami uspešno naredim kaj dobrega tudi za naše kraje. Zavzemala se bom za nadaljevanje pričetega dela g. Čadeža, predvsem na prometno cestnem področju in na področju enakomernega razvoja vseh Slovenskih pokrajin. Prepričana sem, da so zahodna hribovita področja v podrejenem položaju proti vzhodnim ravninskim delom v naši državi. Stroški izgradnje osnovne infrastrukture kot so ceste, kanalizacija, vodovodi, sanacije zemeljskih plazov, hudourniški vdori, zimska služba so neprimerljivo višji in v tem delu je nujno potrebno popraviti zakonodajo. Zavzemala se bom za dostojno življenje prebivalcev na naših koncih in ohranjanje kulturne krajine prelepih koncev pod Blegošem.

Milan Čadež, poslanec v DZ in župan: »Za napredek naših krajev nujno potrebujemo v Državnem zboru domačega človeka, ki dobro pozna naravo našega življenja in ljudi ter da ima pogum zastaviti besedo. Prepričan sem da je naša kandidatka Irena Tavčar prava izbira in pametna rešitev.«

Srečanje starejših

Obujanje spominov na srečanju »polnoletnih« Poljancev

Skrb za starejše in za ljudi v stiski je pomemben del dejavnosti Rdečega križa. Letos se jih je tradicionalnega, že 25. srečanja v Poljanah, udeležilo več kot 60. Razveselili sta jih tudi glasbena skupina Planinca in Ani Berčič.

Krajevni odbor Rdečega križa Poljane vsako leto pripravi druženje občank in občanov, starejših od 75 let. Novembra je potekalo že 25. po vrsti. Na območju krajevne organizacije RK Poljane je takih občanov 146. Med njimi jih je osem v domu za starejše. »Enkrat letno pripravijo vsi trije krajevni odbori RK v občini srečanje tudi za oskrbovance CSS Škofja Loka in jih ob posebnih priložnostih, kot so osebni in drugi prazniki, tudi obiščejo,« je povedala predsednica RK Poljane Martina Hrovat.

Za občane, ki živijo na vasi, v razpršenih zaselkih ali na osamljenih kmetijah naše hribovite občine, je srečanje v Poljanah pomemben družabni dogodek. Izmenjajo si novice, obujajo spomine in se razvedrijo ob programu. Za tiste, ki želijo, se program prične s sveto mašo v farni cerkvi, nadaljuje pa v kulturnem domu.

Na tokratnem srečanju so se začeli zbirati že pred napovedano uro, saj nekateri komaj čakajo, da se ponovno vidijo. To je bilo opaziti že v preddverju, kjer so stikali glave in je bilo slišati prijetno še »ta staro« poljansko govorico. Prijazno so jih sprejeli predsednica odbora Martina Hrovat, predsednik KS Anton Debeljak ter odbornice in odborniki.

Sledil je pozdravni nagovor predsednice, v katerem je čestitala vsem prisotnim, posebej pa jubilantom. Okroglih 80 jih je dočakalo 12, častitljivih 90 let so letos praznovali štirje, devet občank pa je pravih korenin, saj imajo že več kot 90 let. Tri gospe so dosegle častitljivih 97 let. Martina Hrovat je pozvala navzoče, da naslednje leto povabijo tudi tiste, ki letos niso prišli. Pogrešala je zlasti bližnje vaščane, pa tiste, ki mislijo, da so premladi za taka srečanja, saj bi s svojo prisotnostjo marsikoga razveselili.

Tudi predsednik KS Anton Debeljak je pozdravil navzoče in opravičil župana Milana Čadeža, ki zaradi neodložljivih obveznosti ni mogel priti na dogodek, čeprav se sicer srečanja rad udeleži in z obiskom počasti korenine naše občine. Debeljak je poudaril, da so prisotni ob koncu prejšnjega stoletja doživeli marsikaj lepega in tudi trpkega, a hranijo le lepe spomine, manj lepe trenutke pa pozabijo. V sebi imajo vrednote, kot so potrpežljivost, zadovoljstvo z majhnim, moč za prenašanje in premagovanje težav, pozornost do sočloveka in še marsikaj.

V imenu KS Poljane se je zahvalil prizadevni predsednici in predstavnikom Rdečega križa za humanitarno delo (razdeljevanje hrane, obiski starejših na domu) in druga dela, ki jih opravljajo za krajane, saj tudi v poljanski KS marsikdo potrebuje pomoč ali pa mu z obiskom polepšajo dan.

Prisotne so razveselili člani glasbene skupine Planinca in Anica Berčič s pripovedjo o Kobelci.

Foto: Tadeja Šubic

Na srečanjih je vedno veselo, saj udeleženci tam srečajo znance in prijatelje.

Ob dobri hrani in pijači, za katero je kot vsako leto poskrbel kuhar Jani Bogataj, je pogovor med udeleženci stekel še bolj živahno.

Marija Jesenko je povedala, da je na srečanju že desetič zapored. Vedno pride z veseljem, saj rada sreča prijatelje in znance. Letos jo je pripeljala vnukinja Ana, ki ji tudi sicer rada pomaga in poprime za vsako delo, čeprav je začela študirati v Ljubljani. Posebno ji je bil všeč program, saj ima rada domače pesmi in glasbo, pa tudi dobro postrežbo je pohvalila. Dejala je le, da bi lahko bili malo bolj skupaj v dvorani, da bi lahko še več klepetali. Pogrešala pa je tudi tega in onega iz Kremenka, a kot je rekla, gotovo niso mogli priti zaradi bolezni.

Ure druženja so hitro minile, vsi pa so obljubili, da se prihodnje leto zopet snidejo.

Tadeja Šubic, Martina Hrovat

Prometna varnost

Dva prikazovalnika hitrosti že umirjata promet v občini

Ali pred prikazovalniki hitrosti brez pomislekov zmanjšate hitrost vožnje? Strokovnjaki pravijo, da imajo na večino voznikov prikazovalniki Vi vozite pozitiven vpliv, s čimer prispevajo k večji varnosti in umirjanju prometa. V občini Gorenja vas - Poljane od oktobra stojita dva prikazovalnika hitrosti.

Foto: Tina Dolenc

Utripajoči znak vpliva na voznike, da podzavestno zmanjšajo hitrost.

Tistega, ki je zdaj pri gorenjevaški cerkvi, je občini podarilo podjetje Goodyear Dunlop Sava Tires. Občina je namreč uspešno kandidirala na razpisu »Varno. Skupaj,« preko katerega so v podjetju med 150 prispelimi vlogami izbrali 13 občin, ki so jim podarili prikazovalnike hitrosti in razdelili skupno 30.000 otroških odsevnih brezrokavnikov.

Po besedah Tomaža Laniška iz podjetja Goodyear Dunlop Sava Tires jih je vloga, ki jo je za občino Gorenja vas - Poljane spisal Boštjan Kočar, prepričala z več podatki. Natančno so bile opisane prometne razmere na šolski poti od Neškove brvi do OŠ Ivana Tavčarja, zapisal pa je tudi, da bodo prikazovalnik prestavljali na različne lokacije ter s tem povečali varnost tudi na drugih kritičnih točkah v občini. Vlogi je priložil še vsa potrebna soglasja za postavitev prikazovalnika, kar po besedah Laniška ni tako samoumevno. Zgodilo se je že, da so kljub podarjenemu prikazovalniku imeli težave s pridobivanjem potrebnih dovoljenj za njegovo postavitev. »Če bomo s prikazovalnikom hitrosti preprečili eno samo nezgodo, smo dosegli svoj namen,« je dodal Lanišek.

Novo pridobitev sta pozdravila tudi ravnatelj OŠ Ivana Tavčarja Izidor Selak in župan Milan Čadež, ki je dejal, da bodo tako imeli starši manj skrbi, kako varno njihovi otroci prihajajo in odhajajo iz šole. Slovesnosti pred vulkanizerstvom Pustavrh so se udeležili tudi otroci iz OŠ Ivana Tavčarja, ki so prejeli 200 odsevnih brezrokavnikov, o varnosti v prometu pa jih je z zanimivimi slikami poučila Goodyearova ambasadorka varnosti pevka Alenka Godec.

Drugi prikazovalnik hitrosti, ki stoji v Srednji vasi, je občina kupila sama. Tudi njegov namen je umirjanje hitrosti prometa skozi naselje in povečanje varnosti pešcev. Župan je dejal, da bodo z nakupi tovrstnih prikazovalnikov nadaljevali tudi v prihodnjem letu, naslednjega namreč nameravajo postaviti na Hotavljah.

Tina Dolenc

Strankarski kotiček

Odpravili smo se na Koroško

Člani in simpatizerji OO SDS Gorenja vas - Poljane smo se podali na enodnevni izlet na Koroško. Na pot smo se odpravili čez Jezersko, kjer smo se ob jezeru prvič ustavili. Nato smo se odpravili čez mejo na Avstrijsko Koroško ter se ustavili v Globasnici, kjer sta nas pričakala poslanec Miro Petek ter Dejan Kavtičnik, ki nas je gostoljubno spremljal cel dan in tudi veliko pripomogel pri organizaciji izleta. Skupaj smo si ogledali grad, ki ga je kar 30 let gradil Slovenec. Nato nas je romarska pot Svete Eme peljala k zdravilnim točkam, ki baje pomagajo osebam s težavami vida. Zatem smo se preko mejnega prehoda Holmec odpravili v Mežico na ogled podzemlja pod Peco. Najprej smo si ogledali nekdaj delujoči rudnik svinca in cinka. V rove rudnika smo se podali z avtentičnimi jamskimi vozički, nato pa nas je vodička vodila po rovih in predstavljala razvoj rudnika in rudniških strojev skozi čas. Po ogledu rudnika smo si ogledali še muzej Rudnika Mežica. Po odličnem kosilu na mežiškem kmečkem turizmu Reht smo se preko Trojan vrnili v domačo Poljansko dolino.

Boris Bogataj

Cesta Trebija–Sovodenj

Zima brez semaforjev

Vozniki, ki so pred semaforji in nenapovedanimi občasnimi zaporami državne ceste Trebija–Sovodenj na dveh cestnih deloviščih več mesecev opazovali napredovanje del, so si oddahnili. Delavci so začasno zapustili delovišča, odstranili semaforje in promet se je sprostil. Oporni zid na Buckovem ovinku je saniran. Vsi upamo, da se bodo zaključna dela in obnova cestišča nadaljevala čim prej spomladi.

Tudi oporni zid in polovica cestišča pri Pajklcu že služita svojemu namenu. Ob naslednjem odprtju tega delovišča bodo verjetno spet postavili semafor, saj morajo uravnati še oporni zid brežine nad cesto, postaviti most čez potok in položiti asfaltno prevleko.

Kako pa je sploh nastala cesta od Trebije do Sovodnja? Odločilno za nastajanje cestne povezave, kot jo poznamo danes, je bilo obdobje med letoma 1856 in 1860. Na pobudo župana takratne občine Oselica je strokovnjak cesto zarisal ob potoku. Domačini so sami na trasi začeli opravljati resnejša gradbena dela. Za rušenje strmih brežin, sestavljenih iz skrila in laporja, niso imeli niti orodja niti potrebnih izkušenj. Zato so morali za ta dela najeti rudarje iz Podpleč, kjer je bil v tistih časih rudnik bakrene rude, da so vsa ta pobočja razstrelili. Tako so še danes vidni ostanki nekdanjih podpornih zidov, izdelanih iz kamenja, brez vsake primesi veziv oziroma malte. Tudi vsi mostovi in prepusti čez potoke so bili zgrajeni podobno. Sestavili so jih samo iz kamenja, brez vsake primesi malte, bili so obokani in zato premalo trdni, ob poplavah pa premalo prepustni.

Popolnoma pa so zaključena dela na prvem kilometru ceste od križišča na Trebiji proti Sovodnju. Ko bodo na celotni trasi, kjer je to potrebno, narejeni podobno trdni oporni zidovi ob cestišču pri vodi, bomo tudi uporabniki verjeli, da bo zapor in popravil vsaj za nekaj let konec.

Po prvi svetovni vojni se je promet iz Sovodnja proti Škofji Loki odvijal pretežno s konjsko vprego. Leta 1926 je velika povodenj podrla večino podpornih in opornih zidov na cesti. Popravila so trajala vse do leta 1930. Ves promet je bil zopet preusmerjen preko hribov proti Stari Oselici ter naprej na Trebijo.

Med drugo svetovno vojno so Nemci na kilometru ceste na Fužinah postavili močnejši oporni zid in obnovili nekaj porušenega podpornega zidu. Po drugi svetovni vojni je bila cesta v zelo slabem stanju. Začeli so s temeljito prenovo, usmerjeno v širitev cestišča, z obnovo nekaterih opornih in podpornih zidov ter izgradnjo betonskih mostov.

Milka Burnik

Zimska služba

Za 380 kilometrov cest skrbi 26 izvajalcev

Prvi sneg smo že dočakali in v višje ležečih krajih so izvajalci zimske službe že opravili prve ure dela. V občini Gorenja vas - Poljane je 380 kilometrov občinskih cest, za katere mora občina zagotoviti prevoznost. Da bi izboljšali izvajanje zimske službe, so pripravili izvedbeni program.

Ta natančno določa izvajanje zimske službe za vsakega izmed 26 izvajalcev, ki so v sezoni 2011/2012 vključeni v to. Kot je povedal Boštjan Kočar, občinski svetovalec za komunalno infrastrukturo, so v fazi usklajevanja s krajevnimi skupnostmi, z večino izvajalcev pa je bil program usklajen že lani. Zakonodaja namreč določa, da morajo izvajalci zimske službe imeti Izvedbeni program, česar pa večina od 26 izvajalcev v občini nima. S ciljem izboljšanja izvajanja zimske službe so jim na občini z izdelavo tega programa stopili naproti. Program tako določa pripravljalna dela na zimsko službo, kot je polnjenje deponij s posipnim materialom in pregledi vozil, opredeljuje območja izvajanja zimske službe za vsakega izvajalca, navaja potencialno nevarne odseke cest, način ukrepanja ob izrednih razmerah, določa vrstni red in prioriteto pluženja občinskih cest, podaja navodila in smernice za izvajanje pluženja in posipanja cest ter določa zaključna dela zimske službe.

Letos nekaj več sredstev

Na veliko dejavnikov, ki določajo višino stroškov za zimsko službo, je sicer mogoče vplivati, odločilni dejavnik pa je vendarle vreme. Tako so na primer v sezoni 2009/2010 zaradi dolge in mrzle zime stroški presegli pol milijona evrov, letos pa naj bi za ta namen v proračunu zagotovili okrog 400.000 evrov, kar je pet odstotkov več kot lansko sezono. Točen znesek bo znan po sprejetju proračuna za leto 2012.

Najpogostejši problemi

Vsako sezono se izvajalci in občina srečujejo s problemi, Kočar pa je izpostavil štiri, ki bi se jim v sodelovanju z občani radi v prihodnje izognili. V preteklih sezonah so se tako pojavljali problemi z vejevjem in drevjem, ki visijo na cesto in izvajalcem otežujejo izvajanje zimske službe. Nemalokrat so nastale celo poškodbe kabin plužnih vozil. Zato prosijo lastnike gozdov ob cestah, da na mestih, kjer so takšni problemi, odstranijo vejevje in drevesa, ki z njihovih parcel segajo na ceste.

Prav tako je izpostavil, da se na občini ne morejo izogniti vsakoletnim pritožbam krajanov glede snega na dovozih do objektov. »Navodilo izvajalcem zimske službe je, da plužijo izključno javne ceste in javne površine, ne pa tudi dovozov. Lastniki dovozov morajo razumeti, da mora izvajalec zimske službe v nekaj urah počistiti tudi do 50 kilometrov občinskih cest in mu vsakršno dodatno manevriranje s snežnim plugom predstavlja zamudo,« je pojasnil Kočar.

Iz leta v leto naraščajo tudi stroški posipanja cest, predvsem zaradi dviga standarda zimske službe. Z izvedbenim programom in dodatnimi navodili izvajalcem poskušajo doseči zmanjšanje preventivnega posipanja s soljo. Kot je dejal Kočar, predstavlja pretirano soljenje obremenitev za okolje in krajša življenjsko dobo konstrukcije vozišča, nenazadnje pa povzroča tudi korozijo na karoseriji vozil.

Problem je tudi pesek, ki po koncu zimske sezone ostane na cestišču. Tega po cestah in javnih površinah v večjih krajih po občini, kjer se ne more zavoziti v bankine, odstrani Topos. Izven urbaniziranih območij pa izvajalci zimske službe po dogovoru z občino posipnega materiala ne odstranjujejo.

Tina Dolenc

Prejeli smo

Ne morem si kaj, da ne bi napisal, kaj se je zgodilo na Sovodnju. Namreč, izvedel sem, da so zbirali podpise proti Viktorju Kavčiču, ki pluži pozimi tu po Sovodnju in okolici. To je višek sramote! Si človek, ki dela ponoči, da imajo ljudje zjutraj prevozne poti, to res zasluži? Po mojem ne.

Res, da vsak dela napake, a očitno si to nismo zmožni priznati. Veliko je stvari, ki ovirajo pluženje – bodisi robniki, ograje, zelenice ... Čudil sem se, kako ta človek vse to zdrži. V zahvalo pa so začeli zbirati podpise, da bi prenehal s pluženjem. Že celo mladoletni so podpisani – ne vem, s kakšno pravico? Kaj otrok ve, za kaj gre?

Nihče pa nič ne ukrene proti tistim, ki tu kradejo in vlamljajo ter jemljejo hrano in premoženje ljudem. Za take bi bilo pametno zbrati podpise in kaj ukreniti, draga gospoda. Lahko bi tudi sama KS kaj ukrenila, ne reči, da ne.

Sicer pa, dragi podpisniki, če imate toliko proti Viktorju, lopate v roke, potem se vam bo mogoče zjasnilo, kaj je zaslužen denar!

Tone More ml.

60 let PIGD Jelovica

Poleg akademije pripravili tudi vajo

PIGD Jelovica je obeležil 60-letnico delovanja in v ta namen priredil slavnostno akademijo. Na njej so bila navzoča vsa gasilska društva GZ Škofja Loka, predsednik GZ Gorenjske Jože Smole, predsednik GZ Škofja Loka Andrej Ambrožič, vsa štiri občinska poveljstva in predsednik UO Jelovica Gregor Benčina z najožjimi sodelavci.

Gasilci so morali pogasiti požar v obratu Jelovica.

Na praznovanje okroglega jubileja je PIGD Jelovica povabil tudi pobrateno gasilsko društvo iz Sel na Koroškem, s katerim so prvič podpisali listino leta 1978 in od takrat sodelujejo na vseh gasilskih področjih. Zaradi službenih obveznosti se praznovanja žal niso mogli udeležiti.

»PIGD Jelovica je bil zelo uspešen v vseh 60 letih obstoja. Poklicni gasilci smo skrbeli za preventivo in druženje v našem društvu, pobrateni smo s PGD Sele na Koroškem. Med drugim so naše članske ekipe dosegale odlične rezultate na področnih in regijskih tekmovanjih. Pohvaliti moram tudi članice, ki s svojo zagnanostjo tako uspešno zastopajo naše društvo na vseh področjih. Kljub temu da smo industrijsko društvo, nismo pozabili na izobraževanje in poučevanje naših zaposlenih v družbi Jelovica. Vsako leto pripravimo vajo v Preddvoru, Škofji Loki in Gorenji vasi,« je povedal poveljnik in poklicni gasilec PIGD Jelovica Andrej Premru. Dodal je še, da z upravo Jelovice potekajo pogovori o selitvi gasilske opreme v Gorenjo vas, kjer ima Jelovica svoj obrat. Zaenkrat je v Gorenji vasi osebna gasilska oprema zgolj za dva gasilca, ki sta, ob morebitni nesreči, usposobljena za posredovanje. Tu ne smemo pozabiti, da PIGD Jelovica pokriva tudi Jelovica-hiše v Preddvoru, zato bo del opreme tudi tam.

V mesecu požarne varnosti je PIGD Jelovica izvedel gasilsko vajo na obratu Jelovica-okna v Gorenji vasi. Nanjo so bila povabljena štiri gasilska društva OGP občine Goreja vas - Poljane, ki bi ob morebitni nesreči najhitreje prišla na prizorišče. To so PGD Gorenja vas, PGD Hotavlje, PGD Poljane in PGD Trebija. Gasilci so morali pogasiti požar, ki se je zanetil v kabini stroja za izdelavo letvic za lesena okna. Delavec, ki je ta čas delal za strojem, je takoj ugotovil, da je prišlo do vžiga, saj so se cevi za odsesavanje žagovine že topile. Pograbil je gasilnik na prah ter pričel gasiti začetni požar. Obvestil je mojstra in poklicnega gasilca. Skupaj sta preverila stanje v ciklonih, kjer pa sta zaznala dim in vonj pri vratih. Mojster je izklopil glavno stikalo za električni tok, poklicni gasilec pa aktiviral PGD Gorenja vas in PGD Poljane, saj se je požar začel hitro širiti po odsesovalnih ceveh do ciklonov in naprej proti silosu, kjer se shranjuje žagovina. Zaradi pomanjkanja vode sta bila aktivirana še PGD Trebija in PGD Hotavlje. S skupnimi močmi so požar nato uspešno pogasili.

»Mislim, da smo dobro pripravljeni za posredovanje ob morebitnih začetnih požarih, saj v družbi skrbimo za izobraževanje vseh zaposlenih in gasilcev, ki so tisti čas v službi. V primeru večjega požara pa so gasilska društva iz občine Gorenja vas - Poljane usposobljena za posredovanje v družbi. Vsako leto pripravimo vajo, da našo pripravljenost in usposobljenost še potrdimo,« je pojasnil poveljnik PIGD Jelovica Andrej Premru.

Lidija Razložnik

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi moža, ata in starega ata Toneta Oblaka iz Lučin se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za vsa izražena ustna in pisna sožalja, za podarjeno cvetje, sveče in sv. maše.

Hvala vsem, ki ste z nami sočustvovali, se mu v tako velikem številu poklonili in ga pospremili na zadnjo pot. Prisrčna hvala PGD Lučine, pevcem, g. Tonetu Prosenu za besede slovesa in župniku g. Kavčiču za opravljen pogrebni obred.

Vsem imenovanim in neimenovanim še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: žena Vida, hči Vilma z Igorjem in sin Edo z družino

S plesom zapisane med uspehe

Plesna skupina Step

Plesna skupina Step pod mentorstvom Petre Slabe je obiskovalcem in ljubiteljem plesa ob 15. obletnici delovanja podarila slikovito plesno predstavo. Osnovna šola Ivan Tavčar je ob tej priliki v avli dobila ogledalno steno, ki bo omogočila boljšo vadbo.

Plesna skupina Step je oktobra z bogato plesno predstavo in gosti, štirimi fanti skupine The 5th elements v OŠ Ivana Tavčarja obeležila 15. obletnico delovanja. Spomine na njihove navijaške začetke na šolskih košarkarskih tekmah in na kasnejšo ustanovitev skupine Step je obudil ravnatelj Izidor Selak in jim zaželel še veliko uspehov v prihodnje. V času, ko je bila skupina Step še v povojih, je bil učitelj športne vzgoje in je Petri pomagal pri razvoju plesne skupine. Čestitkam se je pridružila predsednica šolskega športnega društva Mihaela Oblak Vehar. Župan Milan Čadež se je Petri in skupini zahvalil za vsa njihova presenečenja in energijo, ki jo vlagajo v ples, oba pa sta ob koncu predstave v avli odprla novo ogledalno steno za uspešnejšo vadbo v šoli. Sredstva za nakup so prispevali številni sponzorji in obiskovalci predstave s prostovoljnimi prispevki.

Ples, kot ga je pred petnajstimi leti mlada Petra prinesla v dolino, je element, ki bogati, razveseljuje in povezuje ljudi. Plesno predstavo je duhovito povezoval Rok Kužel, poleg OŠ Ivana Tavčarja in Občine Gorenja vas - Poljane so jo omogočili še drugi sponzorji.

Stepice, kot jim pravijo, so polni avli obiskovalcev predstavile svoje najuspešnejše koreografije, ki jih je spremljala tudi znana filmska glasba. Za plesno predstavo so se vse od novega leta pripravljale Lea Bašelj, Tina Dolenc, Ema Debenec, Ana Jesenko, Dajana Nanova, Helena Oblak, Milena Primožič, Nika Selak in Darja Stanonik. Za smeh sta poskrbeli koreografiji Dekliščina in Konkurenca, strah zbujajoče so bile v njihovi najbolj uspešni predstavi Zombiji, s Punčkami pa so obujale spomine na pravljice. Mnoge so navdušili tudi francoski kankan in solo plesi. Njihova mentorica Petra Slabe je publiko presenetila skrita pod masko in v eni od zadnjih koreografij zaplesala z njimi.

Na platnu smo si ogledali fotografije članic, utrinke z nastopov in drugih dogodkov ter kratke filme, s katerimi so se gledalcem slikovito predstavile vse od svojih prvih začetkov.

Za posebno presenečenje so poskrbele članice mlajše skupine Junior, ki so med posameznimi nastopi predstavile plesne obleke oziroma drese, ki so jih dekleta nosila na svojih plesnih nastopih v preteklih petnajstih letih.

Tadeja Šubic

Občinska gasilska vaja v Čabračah

Z vajami do boljše usposobljenosti

Letošnja občinska gasilska vaja, v okviru projekta oktober – mesec požarne varnosti, je potekala v organizaciji PGD Hotavlje. Vaja je potekala na domačiji Pr' Jezgurc v Čabračah, kjer se je zbralo vseh sedem društev iz občine, skupno 100 operativnih gasilcev. Gasilci večjih tehničnih težav zaradi terena niso imeli, daljši je bil zgolj prihod gasilskih enot na gašenje zaradi strme poti do domačije.

Gasilci so morali pogasiti požar, ki je nastal v garažnem prostoru druge etaže, kjer so se med drugim nahajali traktorji in vnetljive tekočine, kot so nafta in maziva. Pogrešane pa so bile tudi tri osebe.

Ko so gasilci prispeli na prizorišče, so pričeli z iskanjem ponesrečencev in gašenjem. Požar se je skozi odprtino garaže razširil v ostrešje, na hlev in staro stanovanjsko hišo. Zaradi zadimljenosti spodnjih prostorov je bilo iskanje ponesrečencev še težje. »Po prihodu vseh operativnih desetin občinskega gasilskega poveljstva smo uspeli požar zadržati na že omenjenih objektih, tako da se ni razširil na kozolec in novo stanovanjsko hišo, ki smo ju preventivno močili,« je povedal poveljnik PGD Hotavlje Anton Alič, ki je gasilsko vajo vodil še z dvema pomočnikoma.

»Med letom potekajo vaje v okviru OGP občine Gorenja vas - Poljane, kjer sodelujejo tri ali štiri društva. Enkrat na leto pa pripravi eno izmed društev tudi občinsko vajo, kjer sodelujejo vsa društva našega poveljstva. Po končani gasilski vaji sledi analiza vaje, ki jo opravi občinski podpoveljnik Franci Podobnik. Z vajami se usposabljamo, da bi bili za morebitno intervencijo kar najbolje pripravljeni. Možne napake pa odpravljamo na vajah,« razlaga Anton Alič.

Po občinski vaji je sledil postroj gasilskih enot pred županom, ki je gasilce pohvalil za dobro opravljeno vajo. Navdušen je bil tudi nad izbiro lokacije za izvedbo vaje, ki je bila nekoliko oddaljena iz vasi, ter zadovoljen z veliko udeležbo operativnih gasilcev na vaji.

Lidija Razložnik

Domača lekarna

Česen – naravni antibiotik

Naročila sem česen in dobila pravega debelega, domačega in zraven še nekaj glavic za sajenje. Ja, zelo je važno, da imamo domači česen, uvoz iz Kitajske ni ravno pravi za tiste, ki gojijo svojo zelenjavo. Nikogar nisem vprašala za nasvet, kako saditi, važno mi je bilo, da ga spravim še tisti dan v zemljo, kajti bil je pravi dan po biodinamičnem koledarju.

Pred kratkim sem zasledila članek pa tudi znanke so mi povedale, kako ga je treba saditi, in pravkar pridobljeno znanje želim deliti naprej. Posaditi ga je treba na sončno lego, kjer so prej rasle stročnice in zelje. Ne smemo ga tja, kjer so rasli beluši, krompir ali čebula, neugodna soseda sta fižol in grah. Ne smemo ga posaditi v sveže pognojeno zemljo. Sadimo ga lahko septembra ali oktobra in marca ter aprila. Pri sajenju moramo biti pozorni na razmak in to, da stroki stojijo pokonci. Joj, sadila sem ga preveč skupaj in plitko kot čebulo. Stroke posadite 15 cm narazen in jih potisnite do 6 cm v zemljo. Naj ga sedaj iščem po gredici in nasadim znova? Ne.

Zelo dobro odganja korenčkovo muho, pod drevesi nasajen ščiti rastlino pred kodravostjo, posajen pod vrtnico pa skrbi za njen močnejši vonj. Česen uporabljamo v kulinariki za izboljšanje okusa, je pa tudi neprecenljivo pomemben za naše zdravje. Danes so redke rastline, ki so vsesplošno poznane in tako zelo uporabne kot česen, ki se že tisočletja uporablja v zdravilne namene. Brala sem o Egipčanih, da so veljali za »smrdljiv narod«, ker so česen uživali v velikih količinah. Bil je tako zelo cenjen, da je služil kot denarna valuta. Takrat so celo sužnje vrednotili s česnom in tako je en zdrav suženj veljal 5 kg česna. Sužnji, ki so gradili piramide, so dobivali velike količine česna. Njihovi lastniki so ugotovili, da če jih hranijo s česnom, delajo več in so bolj vzdržljivi, hkrati pa jih zaščitijo pred raznimi nalezljivimi boleznimi, ki so takrat terjale smrt množice ljudi. Česen je naravno zdravilo za odpravljanje črevesnih zajedavcev, lajša težave z dihanjem, njegove sestavine so koristne za srce, znižuje krvni tlak, preprečuje nastanek holesterola, je diuretik, preprečuje nastajanje krvnih strdkov, preprečuje nastajanje glivic in brani organizem pred virusi, blaži vnetje črevesne in želodčne sluznice, pomaga pri utrujenosti ter slabokrvnosti. Zasledila sem raziskavo o rudarjih, ki so uživali česen in jim je pomagal pri preprečevanju zastrupitve s svincem. Ima tako moč, da preprečuje nastajanje rakavih celic, obnavlja možganske in imunske funkcije.

Naj še toliko napišem o koristnosti, ga mladi ne bodo uporabljali kot zdravilo, kajti smrad po česnu je tako močan, da bi vsak raje jedel sintetična zdravila kot pa naravni antibiotik – česen. Menda je tako uspešen pri zbijanju holesterola kot zdravila,

če vsak dan pojemo strok svežega česna, kajti vsebuje prek sto zdravilnih učinkovin. V lekarnah ga dobimo v obliki tablet in kapljic, lahko pa sami pripravimo česnovo tinkturo. V žganje na drobno narežemo česen in ga pustimo namakati tri tedne ali več in ga potem uživamo po dve žlički na dan. Zaradi močnega vonja in pekočega okusa česna kot zdravila otrokom ne bomo oddali drugače kakor zamešanega v hrano, kjer pa s kuhanjem izgubi velik del učinkovin. Kupiti ga skušajmo na domačem trgu, kajti največ škodljivih snovi je v česnu, kupljenem iz uvoza, še boljše ga je pridelovati na svoji njivi, saj vemo, kaj smo dali v zemljo in na posajeno rastlino. U, kako bi dišalo v pisarni, razredu, predavalnici ali doma, če bi se vsi lotili zdravljenja s česnom. Na srečo se zdravimo na različne načine. Nekateri viri pravijo, da pomaga pri odpravljanju glavobolov, drugje sem zasledila, da povzroča glavobol. Vsak mora preizkusiti sam in uživati tista naravna zdravila, ki mu pomagajo do vidnih rezultatov. Česen pa le uživajmo v manjših zmernih količinah, pa tudi solata in razne zelenjavne jedi so brez okusa, če v njih ni stroka česna.

Jana Rojc

Sušanke

Spomine so obujale tretjič zapored

Foto: M. M. Likar

V vznožju in po pobočju Blegoša so raztresene male vasice in zaselki. Ena takšnih je Suša, ki leži na obeh straneh potoka Karlovščica – Logarščica.

V desetletju po drugi svetovni vojni je vas štela deset hiš, par večjih, srednjih in manjših kmetij ter obrtnika – kovača. Vaščani so se večinoma preživljali s kmetijstvom. A prvo pravo zaposlitev si je marsikdo našel »Pod rudo«, v sedanjem Marmorju Hotavlje.

V osmih od desetih družin se je v prvi povojni generaciji rodilo trinajst deklet, rojenih v letih 1950–1963. Milka je izgubila življenje še kot osnovnošolka. Dvanajst deklet se je poročilo in odselilo iz domače vasi. Vse so si ustvarile družine. Obdržale so lep spomin na rodno vas, kamor se rade vračajo k staršem ali svojcem na obisk.

Letošnjo zadnjo oktobrsko soboto so se srečale že tretjič. Dogovorile so se namreč, da bodo obdržale trajen stik in po vrsti – po starosti – se bodo vsako leto zbrale pri eni izmed njih. Marsikaj si imajo povedati, predvsem se rade dotaknejo spominov na svojo vaško mladost in rečejo kakšno besedo o sedanjosti. Seveda imajo želje za pozitivno prihodnost in zdravo, kakovostno življenje svojih otrok in vnukov.

Lansko leto so se srečale pri Dragici na njenem ranču, kjer so – nekatere prvič – imele možnost jahati konja. Tokrat so se zbrale pri Nadi. Po dobrem kosilu so se sprehodile po Sv. Duhu, si ogledale lepo urejeno okolico cerkve in vaško znamenje – za kar so vaščani dobili pohvalo. Potem so si z zunanje strani ogledale nunski grad. V vasi imata Nada in njen mož Maks lepo urejeno hišo. Še posebej jo plemeniti lansko leto postavljeno zidano znamenje, ki ga krasijo freske akademske slikarke Maje Šubic.

Ker je Nada prav tiste dni zaključevala službo in nastopila »penzijo«, ji je, kot je rekla, od pogostitve sodelavcev ostalo še obilo dobrot za svoje nekdanje sovaščanke. Za to gostoljubnost se ji vse prijazno zahvaljujejo.

M. M. Likar

Tečaji in delavnice v centru DUO

Center DUO iz Škofje Loke v mesecu novembru in decembru vabi na cikel dogodkov na temo volne.

Začetni tečaj pletenja bo ob petkih, od 25. novembra do 16. decembra, od 17. do 19. ure. Udeleženci naj s sabo prinesejo tri pletilke.

Začetni tečaj kvačkanja bo ob ponedeljkih, od 28. novembra do 19. decembra, od 17. do 19. ure. Udeleženci naj s sabo prinesejo kvačko.

Začetni tečaj suhega in mokrega polstenja bo 30. novembra, od 17. do 20. ure. Nadaljevalni tečaj, kjer si boste lahko izdelali torbo, bo 3. decembra od 9. do 13. ure.

Družinska delavnica polstenja, kjer je predvideno delo v parih starš–otrok (izdelava jaslic) bo prav tako 3. decembra od 16. do 19. ure.

Vaš prispevek na tečajih oziroma delavnici polstenja je 25 evrov.

Material za delavnico pletenja in kvačkanja je prispevala Gorenjska predilnica Škofja Loka. Za udeležbo na tečajih in delavnici se je treba prijaviti, saj je število mest omejeno. Dodatne informacije in prijave so možne pri Mariji Demšar na telefonski številki 04/51-12-460 ali po e-pošti: marija.demsar@skofja-loka.com. Lahko pa se osebno oglasite v Centru DUO na Mestnem trgu 34 v Škofji Loki (bivša pasijonska pisarna).

L. R.

Zlata plaketa Luciji Bogataj

Obsežnejši likovni natečaji potekajo daljše časovno obdobje, nagrajeni izdelki pa so predstavljeni šele potem, ko jih z več vidikov presodijo strokovne komisije. Tako je minulo šolsko leto od 1. marca do 30. junija potekal mednarodni likovni natečaj Otroška grafika, na katerem je sodelovalo 385 otrok in 46 mentorjev iz 42 osnovnih šol in likovnih ustanov iz Rusije, Romunije, Bolgarije, Hrvaške in Slovenije. Med nedavno objavljenimi nagrajenci je tudi učenka OŠ Poljane Lucija Bogataj, ki je pod mentorstvom učiteljic Mihaele Žakelj Ogrin in Nine Trček osvojila zlato plaketo. Razstava nagrajenih izdelkov bo na ogled v knjižnici OŠ Prule do 3. februarja 2012, ob razstavi pa bo izšel tudi katalog v tiskani in elektronski obliki, v katerem bodo predstavljena nagrajena dela in izdelki. Še zanimivost: ko je OŠ Poljane februarja gostila regijsko Cankarjevo tekmovanje, smo Lucijin izdelek podarili vsem učiteljem mentorjem in spremljevalcem, ki so na našo šolo pripeljali učence in dijake z Gorenjskega.

Nagrajeno delo Lucije Bogataj

Bernarda Pintar

Bi preživeli brez ...

Nadarjeni učenci smo odšli na dvodnevni tabor na Jelence, ki je potekal na temo preživetja v naravi. Po nastanitvi v koči smo si razdelili naloge za popoldne, saj je bilo treba zakuriti v peči, pripraviti ogenj in palice za hrenovke, ki smo si jih spekli za večerjo. Potem je bil na vrsti družabni večer, kjer smo se šli socialne igrice. Z njimi smo bolje spoznali drug drugega in se morali postaviti v določene zapletene življenjske situacije ter poiskati rešitve zanje. Zjutraj smo zgodaj vstali in ob spremstvu naših in dveh zunanjih učiteljev odšli v gozd. S seboj smo lahko vzeli le pijačo, taborniški nožiček in vrv. V gozdu smo si iz naravnih materialov naredili orožje in orodje, ki bi ga rabili, če bi morali preživeti določeno obdobje v naravi, svoj bivak, če bi se nekdo poškodoval ali pa bi nas ujela dež in veter, ter pasti za živali. Ob vsaki nalogi sta nam svetovala in pomagala tudi zunanja učitelja. Popoldne smo se vsi lačni in utrujeni vrnili h koči, kjer smo se okrepčali in pozno zvečer vrnili domov.

Meta Gantar, 9. b

Spet bomo zaplesali

KŠPD vas tudi letos vabi na decembrski ples z živo plesno glasbo v dvorano Gorenja vas, ki bo v soboto, 3. decembra, s pričetkom ob 20. uri. Vsako leto klubovcem uspe napolniti dvorano s plesnimi navdušenci, ki prikažejo svoje plesno znanje in polepšajo večer vsem zbranim. K dobremu vzdušju pripomore tudi kakovostna raznolika glasba s plesnimi ritmi, ki jo izvajajo znani glasbeniki v živo. Tako se udeleženci lahko zavrtijo v ritmu rumbe, tanga, angleškega valčka, sambe, jiva ... Zaradi lažje organizacije je zaželeno, da se na dogodek prijavite. Dodatne informacije in rezervacije miz so možne pri Mitji Erženu na telefonski številki 031/349-077 ali po e-pošti: mitja.erzen@gmail.com. Vstop je prost, zato vabljeni! M. E.

Kaj novembra in decembra

• 26. november ob 19. uri: **Občinska proslava s podelitvijo občinskih priznanj** v domu občine Gorenja vas - Poljane.

• 26. november ob 21. uri: **Ples** v dvorani KD Poljane. Vstopnine ni.

• 27. november ob 18. uri**: Gledališka predstava – Branislav Nušič: Žalujoči ostali** v dvorani KD Poljane in v izvedbi gledališkega društva Kontrada Kanal. Organizira Kulturno društvo Dr. Ivan Tavčar iz Poljan.

• 1. december od 12. ure dalje: **Dan boja proti AIDS-u** pred Mercatorjem v Gorenji vasi. Organizira KŠPD.

• 2. december ob 18. uri: **Ura pravljic – Najlepše darilo** v knjižnici na Sovodnju. Pripoveduje Tatjana Šifrar.

• 2. december ob 19. uri: **Odprtje mednarodne fotografske razstave »Med gorami«** v dvorani KD Poljane. Organizira Kulturno društvo Dr. Ivan Tavčar iz Poljan.

• 4. december ob 16. uri: **Miklavževanje za otroke iz KS Lučine v večnamenskem domu v Lučinah**. Organizirata KS Lučine in OŠ Lučine.

• 4. december ob 17. uri: **Miklavževanje za otroke iz Leskovice, Kopačnice, Krnic, Debeni, Studorja, Laz, Lajš in Robidnice** v dvorani Leskovica. Organizira KS Gorenja vas.

• 5. december ob 17.15 uri: **Miklavževanje v Gostilni Jager** na Dolenji Dobravi. Dodatne informacije pri Mateji Mezeg na 041/948-705.

• 5. december ob 17.30 uri: **Miklavževanje na Dobravščah.** Dodatne informacije pri Boštjanu Žagarju na 041/448-749.

• 6. december ob 17. uri: **Ura pravljic – Miklavževa pravljica** v knjižnici Poljane. Pripoveduje Romana Hafnar.

• 6. december ob 17. uri: **Miklavževanje za otroke iz Gorenje vasi, Dolenje Dobrave, Gorenje Dobrave, Dobravšc, Todraža, Bačn, Žirovskega Vrha Sv. Urbana in Žirovskega Vrha Sv. Antona** v domu občine. Organizira KS Gorenja vas.

• 6. december ob 17. 30 uri: **Miklavževanje za otroke s Hotavelj, Srednjega Brda, Hlavčih Njiv, iz Volake, Suše, Čabrač in z Jelovice** v zadružnem domu na Hotavljah. Organizira KS Gorenja vas.

• 9. december ob 17. uri: **Prednovoletno druženje za starejše** v domu občine v Gorenji vasi. Organizira KORK Gorenja vas.

• 10. december od 8. do 12. ure: **Tržnica kmetijskih pridelkov in izdelkov** na vaškem trgu v Gorenji vasi. Organizira RAS.

• 10. december ob 18. uri: **9. tradicionalni pohod na Brda ob polni luni**. Zbor na parkirišču pred občinsko stavbo v Gorenji vasi. Organizira PD Gorenja vas.

• 10. december ob 19. uri: **Turnir v namiznem tenisu in ročnem nogometu** v kulturni dvorani na Sovodnju. Dodatne informacije in prijave na voljo pri Klemenu Šturmu na telefonski številki 031/509-344. Organizira ŠD Sovodenj.

• 11. december ob 19. uri: **Denis Avdić & Vid Valič show – Udar po moško** v avli OŠ Ivana Tavčarja v Gorenji vasi. Organizira PGD Gorenja vas.

• 12. december ob 17. uri: **Ura pravljic – Presenečenje za praznike** v knjižnici Gorenja vas. Pripoveduje Bernarda Buh.

• 16. december ob 18. uri: **Delavnica za spretne prste – Storžkov palček** v knjižnici Sovodenj. Delavnica je primerna za otroke od 4. do 10. leta starosti. Vodi Saša Bogataj Ambrožič.

• 16. december ob 19. uri: **Božično-novoletni koncert ansambla Štajerskih sedem v** domu občine Gorenja vas - Poljane. Predprodaja vstopnic, po 8 evrov, bo na voljo od 1. decembra dalje v trgovini Anja, KGZ Gorenja vas in Hotavlje ter v gostilni Lipan. Organizira KS Gorenja vas.

• 19. december ob 17. uri: **Delavnica za spretne prste – Storžkov palček** v knjižnici Gorenja vas. Delavnica je primerna za otroke od 4. do 10. leta starosti. Vodi Saša Bogataj Ambrožič.

• 20. december ob 17. uri: **Delavnica za spretne prste – Storžkov palček** v knjižnici Poljane. Delavnica je primerna za otroke od 4. do 10. leta starosti. Vodi Saša Bogataj Ambrožič.

Kotiček za starše

Stari starši in vnuki

»Ata, mama lahko noč, pa hvala za toplo peč in okusno mleko,« sem slišala od vnukinje, ko se je poslavljala od starih staršev in bila sem prijetno presenečena. Babica je stisnila vnukinjo k sebi, jo poljubila in ji zaželela lep spanec. Kako prijazno z obeh strani. So odnosi povsod tako prijetni? Če niso, bi se lahko potrudili vsi vpleteni – starši, stari starši in vnuki.

Šele ko odrasteš, ugotoviš, da bi ti stari starši lahko povedali ogromno o preteklosti družine, dogodkih na vasi, sorodnikih, svojem življenju, a nisi izkoristil svoje radovednosti in dragoceni spomini so za vedno odšli. Stari starši niso le za pripovedovanje pravljic, zgodbic, temveč so dobra čustvena opora, materialna pomoč in zatočišče ter opora v sili, ko starši ne uspejo zaradi službenih ali drugih obveznosti. Otroke je potrebno že zelo zgodaj navajati na odnos s starimi starši. Naj gredo večkrat na obisk, če je to izvedljivo. Nič ni narobe, če se otroci stare starše naučijo vikati, kajti to je spoštovanje, ki še vedno dovoljuje prijateljstvo in sproščen odnos. V toplem zavetju babic in dedkov otroci dobijo podporo, če se pojavijo mladostniške težave, problemi v šoli in s prijatelji. Stari starši znajo prisluhnit, čeprav ni potrebno, da se trudijo s posebnimi nasveti. Dovolj je, da se ustavijo in prisluhnejo.

V zadnjih letih se je družinsko življenje precej spremenilo. Starši nimajo časa za svoje otroke, pomagajo jim stari starši. To je zelo lepo in prav, le da jih ne smejo zamenjati, kajti vzgoja je naloga staršev in ne babic ter dedkov. Oni se lahko z vnuki igrajo, jim pripravijo obroke, z njimi gredo na sprehod … Naloga staršev je, da vzbudijo pri otrocih občutek spoštovanja do vsega, kar dobijo pri dedkih in babicah, da otroku pomagajo pri oblikovanju vrednot, jim dajejo ljubezen, jim stojijo ob strani pri šolskih obveznostih, urejajo materialne zadeve, postavljajo meje, jih učijo živeti s knjigo, računalnikom, bližnjimi, privzgajajo delovne navade … Ker se vsega ni mogoče naučiti s pogovorom, jim je potrebno pokazati z zgledom. Odnos, kakršnega imajo ljudje v družini, se prenaša kot vzorec z valjčkom na naslednji meter stenske površine. Pomembno je, kako sprejemajo starši svoje starše.

Potruditi se je potrebno, kajti večina starih staršev si želi stika z vnuki, pa jim je to nekako onemogočeno. Koliko ljubezni lahko dobijo otroci v toplem zavetju, koliko prijaznih besed jim je lahko namenjenih, kar je lahko hrana odraščajočim otrokom, koliko prijaznih pogledov, koliko dobrih obedov, koliko pozornosti je usmerjene v varovanju nebogljenčkov pri vsakem njihovem koraku, koliko zanimivih iger se lahko igrajo skupaj, za kar si starši ne utrgajo vedno časa v današnji naglici za golo preživetje družine.

Ponekod pa stari starši lahko tudi slabo vplivajo na mlado družino. Naj ne bodo nekakšni oblastniki, ki svojim otrokom kot nedoraslim in vedno potrebnim usmerjanja vzgajajo še njihove otroke. Občudujem sosede, sorodnice, prijateljice, ki se v družine svojih otrok vmešajo ravno do prave mere, kajti vloga starih staršev je nekje na sredini. Stari starši naj spoštujejo starševsko vlogo in odgovornost otrokovih staršev ter naj se v vzgojo vnukov vključujejo le toliko, kot to otrokovi starši sprejemajo. No, ja, bo kdo rekel, lahko govoriš, ker nimate starih staršev. A jih hčeri pogrešata in pogosto se pogovarjamo o lepih trenutkih, ki sta jih preživeli skupaj z nono in nonom; od sprehodov, do gledanja televizije, pogovorov na topli peči, brezskrbnih počitnic, na debelo narezane salame, skrbno narezanih in olupljenih jabolk, makaronov s posebnim okusom, lovljenja okrog hiše, skupnega spanja v zakonski postelji, obiskov male trgovine, hranjenja sosedovih kozic, maminih vzklikov ob razposajenosti ob bližnji cesti, nabiranja plodov okrog hiše, skupnega raziskovanja po garderobnih omarah in po najvišjih policah v shrambi s posebnim vonjem …

Jana Rojc

Novice iz OŠ Ivana Tavčarja

Uspešno rešeni iz požara

V oktobru, mesecu požarne varnosti, so na matični šoli, obeh podružnicah in v vrtcu Zala ter enoti Dobrava potekale vaje evakuacije. V Gorenji vasi je več kot 800 udeležencev po evakuacijskih poteh zapustilo šolo in vrtec ter se zbralo na za to določenih zbirnih mestih. Ob namišljenem potresu, ki mu je sledil še požar, so trije učenci ostali v prostorih šole. Po poročanju učiteljev, da trije učenci na zbirnem mestu manjkajo, je sledila uspešna reševalna akcija tridesetih članov PGD Gorenja vas, Poljane in Trebija. »Gorelo« je tudi v vrtčevski kuhinji. Vsi so pravočasno zbežali in z varne razdalje z zanimanjem opazovali ukrepe in gašenje gasilcev. Delo gasilcev so še temeljiteje spoznali ob ogledu orodjarne, opreme, tovornjaka, gašenja s cevmi in z vedrovko. Mladi gasilci so jim na zelo zanimiv in otrokom razumljiv način predstavili, katere veščine morajo obvladati pri svojem delu. Podobno uspešno in ob pomoči krajevnih PGD sta vaji potekali tudi v Lučinah in na Sovodnju. To je bila tudi priložnost za učiteljice in vzgojiteljice, da so obnovile praktično znanje rokovanja z gasilnimi aparati in pogasile ogenj.

Učenci osmega razreda že razmišljajo o svojem nadaljnjem šolanju. Pri tem jim je bil letos v pomoč obisk Vrtiljaka poklicev v Kranju, na katerem so nekatere gorenjske srednje in poklicne šole predstavile poklice, za katere izobražujejo. Predstavili so se Ekonomsko-storitveni izobraževalni center Kranj, Ekonomska gimnazija in srednja šola Radovljica, Srednja gostinska in turistična šola Radovljica, Tehniški šolski center Kranj, Šolski center Škofja Loka ter Srednja šola Jesenice. Še posebej zanimivo je bilo za tiste, ki nameravajo svoje šolanje nadaljevati na kateri od naštetih šol. Bodoči lesarji so se lahko preizkusili v delu z lesom in si naredili svoj stolček, dekleta so lahko spoznala trike ličenja, oblikovanja frizur, prav vsi pa so se posladkali in odžejali pri stojnici Srednje gostinske in turistične šole Radovljica.

Oktober je bil tudi športno zanimiv, bogat in uspešen mesec, saj se je kar 42 tekačev udeležilo teka po mamutovih poteh, ki je potekal po gozdu in travniku ob rolkarski stezi na Kokrici. Tek je štel za gorenjsko prvenstvo v krosu. Nastopilo je več kot petsto učencev in učenk z vse Gorenjske. Gorenjski prvak v krosu je postal Lovro Hladnik (1. a). Vsak v svoji kategoriji pa so bili na razredni stopnji uspešni še drugi učenci: drugega mesta sta se veselila Matevž Ažbe (1. b) in Nace Kokelj (3. a), četrtega Petra Šturm (1. a), petega Matej Bogataj (1. a), Lučka Peternelj (1. b) in kljub padcu tudi Rebeka Oblak (5. a) ter šestega Janez Stržinar (3. b). Učenci in učenke od prvega do petega razreda so skupno osvojili tretje mesto.

Med učenci predmetne stopnje pa so najvišje posegli Jan Bajt (8. b) in Anja Kokelj (8. b) z osvojenim tretjim mestom, Janez Rupar (8. b) je zasedel peto mesto, Ana Tavčar (6. c) pa sedmo.

Atletska ekipa dečkov se je po zmagi v atletiki na gorenjskem prvenstvu prvič uvrstila na državno prvenstvo, ki je potekalo v Slovenj Gradcu. Tam so osvojili odlično četrto mesto, kar je zelo velik uspeh za šolo. Marko Klemenčič in Jaka Osredkar sta nastopila v teku na 300 m, Štefan Osredkar in Jan Bajt v skoku v daljino, Aljaž Mravlja in Amadej Homec v metu vorteksa, Jure Kokelj in Florjan Jelovčan v skoku v višino, Janez Rupar in Jaka Oblak v teku na 1000 m, Klemen Demšar in David Pintar v teku na 60 m, Aljaž Eržen in Florijan Martinčič v suvanju krogle, Marko Klemenčič, Štefan Osredkar, Klemen Demšar, David Pintar v štafeti 4 x 100 m, rezervi pa sta bila Matej Likar in Matic Jezeršek.

V Železnikih pa je potekalo medobčinsko prvenstvo v nogometu. Ekipa naše šole, za katero so nastopali Marko Klemenčič, Štefan Osredkar, Jaka Oblak, Jan Bajt, Janez Rupar, Marko Burjek, Klemen Demšar in Nejc Urh, je osvojila tretje mesto.

Učenci izbirnega predmeta šport za sprostitev so imeli pohod na Debelo peč, visoko 2014 m. Udeležilo se ga je 34 pohodnikov pod vodstvom Mihaele Oblak Vehar in Alenke Gartner Luznar.

Milka Burnik

Novice iz OŠ Poljane

Mesec, obarvan s športom, kulturo in tekmovanji

Mesec oktober je za učence OŠ Poljane minil še hitreje kot september. Dogajalo se je marsikaj, tako v šoli kot zunaj nje, mesec pa se je začel s tednom otroka.

Učenci prvih treh razredov so se pomerili v teku z aktivnimi možgančki. Razdeljeni v skupine so med tekom, ki je potekal na poti od cerkve proti Žabji vasi, opravljali različne miselne in zabavne gibalne naloge, ki so jih čakale na posameznih vmesnih postajah. Ob koncu je vsak sodelujoči dobil priznanje ali medaljo, glavni namen popoldneva pa je bilo medsebojno aktivno in zabavno druženje na svežem zraku.

Učenci 2. razreda so si v Galeriji Krvina v Gorenji vasi ogledali razstavo slikarja Mira Kačarja iz Sorice. Pripravil jo je ob 100-letnici smrti velikega slovenskega impresionista Ivana Groharja, ki je prav tako živel v Sorici. Vsi učenci od 1. do 5. razreda pa so si v kinodvorani v Žireh ogledali dokumentarni sinhronizirani film Beli pramen – pustolovščine malega bobra. Mladi gledalci so prek domislic in ravnanja malega bobra, njegovih domačih in prijateljev lahko začutili in dobili precej pozitivnih napotkov za življenje.

Začela pa so se tudi že tekmovanja na različnih področjih. 13 učencev naše šole se je udeležilo državnega tekmovanja v orientaciji za osnovne in srednje šole, ki ga je letos priredila OŠ svetega Tomaža na Štajerskem. Tekmovanja se je udeležilo 260 učencev iz 33 šol. Tam so s pomočjo kompasa in karte tekli po progi, ki je bila speljana po lepi, a gričevnati pokrajini Štajerske.

Za učenci so tudi že šolsko tekmovanje iz biologije Proteus, šolsko tekmovanje iz znanja o sladkorni bolezni ter šolsko in državno tekmovanje iz logike. Na državno tekmovanje iz znanja o sladkorni bolezni se je uvrstila Meta Gantar, iz logike pa Eva Krek iz 7. razreda, Lucija Bogataj iz 8. razreda ter Anže Čadež in Klara Demšar iz 9. razreda. Lucija Bogataj je osvojila zlato priznanje.

Devetošolci so imeli zanimiv športni dan, katerega cilj je bil, da bi se čim več naučili o srcu, srčnem utripu, kako je srce sestavljeno in kako deluje. To je bila teorija, praktično pa so povezavo med srčnim utripom in gibanjem preizkušali na igrišču. Spopadli so se z raznimi aktivnostmi – tek na 300 m, neprekinjen tek, druge vrste gibanja – in opazovali, kako se s telesno aktivnostjo spreminja srčni utrip. Z igrišča jih je pregnal dež, zato so športni dan zaključili v telovadnici.

Tudi učence in učitelje naše šole je pretresla vest, da je umrl priljubljeni slovenski pesnik Tone Pavček. Poznali smo ga vsi, saj je pisal pesmi za otroke in odrasle. Pred leti je obiskal našo šolo, pred dvema letoma so učenci po vsej Sloveniji za Cankarjevo tekmovanje prebirali njegove pesmi, letos jih berejo naši devetošolci za domače branje. Spominu na pesnika Toneta Pavčka smo se poklonili tako, da so učenci na liste prepisali nekaj njegovih pesmi in jih izobesili po šolskih hodnikih, da jih lahko vsi berejo. Pred knjižnico pa so postavljene na ogled vse Pavčkove knjige.

Učenci in učitelji centralne šole v Poljanah in podružnične šole v Javorjah smo se oktobra spoznavali z novo učiteljico Aleksandro Pudełko s Poljske, ki v okviru projekta Comenius – Cmepius v letošnjem šolskem letu kot asistentka sodeluje pri poučevanju naših učencev. Ker je profesorica angleščine, je bila v začetku največ prisotna pri pouku tujega jezika, zdaj pa vedno znova obogati tudi pouk drugih predmetov, razredne ure, obiskala je tudi že učence razredne stopnje, se predstavila javorskim učencem, pa tudi otroci iz vrtca so jo spoznali. Veseli smo je tako učenci kot učitelji, saj s svojo prijaznostjo, preprostostjo, dostopnostjo in razgledanostjo k nam prinaša ne le zavest, da sporazumevanje z nekom, ki ne govori slovensko, ni težko, ampak tudi neke vrste »evropsko« dimenzijo.

Šolske novinarke

Šolarji so se družili z vrtičkarji

Osnovna šola Poljane poleg šolarjev skrbi tudi za otroke v devetih oddelkih vrtca Agata. Srečanja med šolarji in otroki iz vrtca postajajo že tradicionalna. V letošnjem tednu otroka, ki je bil posvečen knjigi in spodbujanju bralne kulture, so učenci predmetne stopnje obiskali prav vse vrtčevske oddelke. V nekatere skupine sta prišla po dva, v nekatere pa kar po trije učenci, ki so se želeli družiti z »vrtičkarji«. Učenci so svojim mlajšim prijateljem prebrali različne pravljice, se z njimi pogovarjal ob ilustracijah in obnavljali vsebine pravljic. Med seboj so se spoznavali ter skozi pogovor ugotavljali, kaj se dogaja v vrtcu in kaj se učenci učijo v šoli. Med otroki iz vrtca in učenci so se stkale drobne vezi in vsi upamo, da se bodo skozi nadaljnje sodelovanje še utrjevale.

Alenka Cegnar, vzgojiteljica

Čarali, »špricali« in mesili so v tednu otroka

Tudi v Javorjah so osnovnošolci in otroci v vrtcu teden otroka preživeli na zanimiv način. V ponedeljek jih je s svojimi čarovnijami razveselil čarodej Andrej. V torek so se otroci drugega starostnega obdobja iz vrtca odpravili na pohod na uro in pol oddaljeno Goro. V sredo smo se odpravili v gasilski dom, kjer so nam gasilci predstavili svoje delo ter velik gasilski tovornjak. Najbolj zabavno pa je bilo »špricanje« vode z gasilsko cevjo. Popoldne smo se vsi otroci iz vrtca ter učenci podružnične šole zbrali še na kostanjevem pikniku. Gasilci so učencem ter njihovim staršem predstavili še defibrilator, ki je letošnja nova pridobitev PGD Javorje, namenjena vsem krajanom. Na kmetiji Pr' Mrak so si učenci 2. razreda so si ogledali kmetijo, hlev ter pripomočke, ki so jih v starih časih uporabljali pri pridelavi in predelavi žita ter peki kruha. V petek zjutraj so učenci 4. in 5. razreda prebirali pravljice mlajšim učencem ter otrokom iz vrtca. Nato pa so se odpravili v Žiri na ogled dokumentarnega filma Pustolovščine malega bobra, nad katerim so bili navdušeni.

Antonija Dolenc

Novice iz OŠ Ivana Tavčarja

Bogat teden otroka v šoli in vrtcu

V šoli so otroci v tednu otroka odšli na izlet, uživali v športnih igrah, ustvarjali z odpadno embalažo, pridobivali znanje na zeliščarski in glasbeni delavnici. V vrtcu pa so otroci teden preživeli bolj v znamenju knjige.

Učenci prvega razreda so se odpravili v Ljubljano. Starši, otroci ter učiteljici so se dobili na železniški postaji v Škofji Loki. Z vlakom so se odpeljali na slikovito vožnjo proti glavnemu mestu. Sprehodili so se čez zanimivo železniško postajo, po ljubljanskih ulicah do gledališča. Pri Prešernovem spomeniku jih je pozdravila čebelica Maja. Igralka Ajda Ross jih je preko vseh čutil popeljala do zanimivega praznovanja Krokijevega rojstnega dne. Ogledali so si lutke in jih še sami ustvarjali. Po poti nazaj so zbirali vtise z ljubljanskih ulic, slikovitih stojnic, viteških iger, živih kipov, sladkega kostanja in sladoleda.

V šoli so bili živahni vsi popoldnevi. Enega je dvajset učencev od 1. do 4. razreda v veliki telovadnici namenilo športnim igram. V uvodnem delu so se poigrali in ogreli z navadnim časopisnim papirjem. Uporabili so ga tako pri tekalnih igrah kot pri gimnastičnih vajah. Sledile so zabavne štafetne igre, ki so vključevale različne športne rekvizite in pripomočke. Najbolj so se zabavali z vodenjem žogic med ovirami s pomočjo hokejskih palic. Vadbo so zaključili s plesno-gibalnima igrama za umirjanje.

Ustvarjali so v dobro obiskani delavnici, kjer so odpadno embalažo pobarvali z barvo, pomešano z rumenjakom. Med sušenjem izdelka so izoblikovali koščke iz das mase in jih kasneje nalepili na podlago. S praskanjem so prikazali, na kakšen način se igrajo, saj je bila tema praskanke »Igramo se«.

Zeliščarske delavnice se je udeležilo petnajst otrok. Najprej so si ogledali zelišča na zeliščnem vrtu in jih nabrali za čaj. V gospodinjski učilnici so skuhali čaj. Naredili so ognjičevo-ranjakovo kremo, ki je priporočljiva za zdravljenje razpokanih pet, odrgnin, ran, mozoljev in opečenih dojenčkovih ritk. Delo so zaključili na zeliščnem vrtu z dodajanjem humusa med rastline.

Eno popoldne je udeležence prek video predstavitve potovanja po Ameriki vodila učiteljica Eva, kar je zanimalo otroke in starše. Ogledali so si zanimivosti in poskusili arašidovo maslo.

Zadnja od delavnic je bila glasbena z naslovom Z glasbo v nov dan. Otroci so prisluhnili glasbeni pravljici o žabcu. Nato so še sami pripravili glasbeno pravljico na temo jeseni, kjer so peli pesmice, igrali na prava in na improvizirana glasbila in z gibanjem nakazovali dogajanje v pesmi.

V vrtcu se je v tednu otroka odvijalo več dejavnosti, ki so bile povezane z letošnjim geslom Pojdiva s knjigo v svet. V knjižnici je z Bernardo Buh potekala ura pravljic. Lutkovna predstava Trije prašički za mlajše otroke in Zverjasec za starejše otroke sta zvedave gledalce popeljali v svet živalskih pravljic. Obiskala jih je Milena Miklavčič ter predstavila poklic novinarke in pisateljice. Starejši dve skupini sta se v okviru akcije Ciciban planinec podali na planinski pohod na Brda.

Pričel se je tudi potujoči vrtec, ki ga obiskujejo predšolski otroci, ki niso vključeni v redni vrtec. Poteka enkrat tedensko, vsak torek od 16. do 19. ure.

Milka Burnik

16. Ljubljanski maraton

Najhitrejši na 21 kilometrov je bil Anton Kosmač

16. Ljubljanski maraton je tudi letos zabeležil rekordno udeležbo tekačev, saj se ga je udeležilo 22.082 tekačev in tekačic iz 45 držav. Kenijec Daniel Too je s časom 2:08:25 postavil nov rekord Ljubljanskega maratona, med ženskami pa je z 42 km dolgo progo najhitreje opravila njegova rojakinja Lydia Kurgat s časom 2:33:01. Na pol krajši progi je s časom 1:08:56 zmagal Anton Kosmač.

Foto: Arne Istenič, WWW.SDMH.SI

Osnovnošolskega teka, ki poteka v okviru Ljubljanskega maratona, se je udeležilo tudi približno 35 tekačev in tekačic iz OŠ Ivana Tavčarja in OŠ Poljane. V kategoriji učenci 1997–1998 so se med prvih sto uvrstili Jan Bajt z 31. mestom, Damjan Košir s 57. mestom, Jaka Oblak s 63. mestom in Jaka Osredkar z osvojenim 72. mestom. Med dekleti v isti kategoriji je 22. mesto osvojila Anja Kokelj, 74. mesto Nataša Tavčar in 92. mesto Aleša Istenič. V kategoriji učenci 1999–2000 je bil med fanti najboljši Luka Grom iz OŠ Poljane, ki je zasedel 69. mesto. Tjaša Miklavčič je osvojila 82. mesto med učenkami v isti starostni kategoriji.

Rekreativnega teka, polmaratona in maratona pa se je iz naše občine, po podatkih, ki smo jih uspeli pridobiti na Timingu Ljubljana, udeležilo 98 tekačev.

Na 10 km so se med prvih sto uvrstili Anže Čadež, ŠD Poljane s 25. mestom, Vlasta Čadež, ŠD Poljane z 51. mestom, Lojze Oblak, ŠDMH z 79. mestom, Lucija Jelovčan, ŠD Poljane z 88. mestom in Katja Ferlan, Ljubljanske mlekarne – Ego slim&vital z 90. mestom. Na polmaratonu je zmagal Tone Kosmač, sledijo pa mu Peter Oblak, ŠD Poljane, s 6. mestom, Žiga Čadež, ŠD Poljane na 43. mestu in Blaž Oblak, ŠD Špik Lučine na 59. mestu.

Sedem tekačev iz naše občine se je odločilo preteči tudi najdaljšo progo – 42 km. Osvojili so naslednja mesta: 196. mesto Denis Debeljak, ŠD Sovodenj, 257. mesto Gašper Debeljak, ŠD Poljane, 429. mesto Nejc Mikš, ŠDMH, 511. mesto Matija Oblak, ŠD Poljane, 555. mesto Matjaž Bohinc, ŠD Poljane in 775. mesto Renato Gorjan, ŠD Uradniki.

Lidija Razložnik

Kdo se bo največkrat ustavil na Jelencih?

PD Gorenja vas vabi k sodelovanju ljubitelje Blegoša in obiskovalce zavetišča na Jelencih k akciji Prijatelji Jelenc. Cilj akcije je, da planinci dosežejo čim več vzponov v enem letu na Blegoš po označeni planinski poti mimo Jelenc. V akciji lahko sodeluje vsak član PZS ali gornik, ki se med vzponom na Blegoš ali po sestopu z njega ustavi v zavetišču na Jelencih. Kot obračunsko leto se šteje zimska sezona odprtja zavetišča na Jelencih, od 1. novembra do 30. aprila.

Zavetišče je odprto vsak vikend – od sobote od 11. ure do nedelje do 16. ure. Zunaj časa obratovanja Jelencev vpisi niso mogoči. Kot potrdilo vzpona se šteje lastnoročni vpis udeleženca v posebno knjigo, ki se med sezono nahaja v zavetišču. Vpisuje se z imenom in priimkom ter krajem bivanja. Vpisi, ki ne bodo lastnoročni, se ne bodo upoštevali.

Vsak udeleženec se lahko vpiše le enkrat na dan. Vpise bo pregledovala posebna komisija.

Če kdo ugotovi, da sta dva udeleženca z enakim imenom in priimkom, naj poleg imena vpiše še drug razpoznavni znak. Vsak udeleženec mora voditi tudi rubriko – »število vpisov«, saj bo ta podatek osnova za končno evidenco.

Vsa obvestila v zvezi z akcijo bodo objavljena v zavetišču na Jelencih in na spletni strani www.pdgorenjavas.com. PD Gorenja vas si pridržuje pravico do sprememb pravil akcije. Spremembe veljajo za naslednje obračunsko leto. Rezultati se bodo razglasili na zaključnem srečanju, kdaj bo to, pa bo objavljeno na spletni strani www.pdgorenjavas.com in v zavetišču na Jelencih.

Najbolj vztrajni »Prijatelji Jelenc« bodo ob zaključku akcije nagrajeni s praktičnimi nagradami.

L. R.

Urekov pohod na Goro

Telovadec Tomaž ni manjkal

Urekov pohod na Goro, ki ga organizira ŠDMH v sodelovanju z RTV Slovenija, Olimpijskim komitejem Slovenije in Občino Gorenja vas - Poljane je privabil okoli 150 ljudi, med njimi tudi veliko otrok. Nekateri izmed njih so sooblikovali kulturni program, ki ga je povezovala Uršula Majcen iz športnega uredništva Vala 202.

Foto: Arne Istenič, ŠDMH

Urekov pohod na Goro je organiziran v spomin na znanega športnega novinarja Staneta Ureka, ki je na Radiu Slovenija vodil oddajo Jutranja telovadba s telovadcem Tomažem. Tako je bilo tudi na Gori, kjer so se lahko zbrani pridružili »jutranji telovadbi s telovadcem Tomažem«. Ob spremljavi zvočnega posnetka telovadbe, ki se je vrtela na jutranjem programu Radia Slovenija, so po navodilih Staneta Ureka izvajali telovadbo oz. določene vaje. Vaje je pokazal telovadec Tomaž.

Učenci OŠ Poljane in Minka Likar so poskrbeli za krajši kulturni program. Otroci so na Gori peli in likovno ustvarjali. Najboljše risbe so bile predstavljene in nagrajene. Odlomek iz svoje nove, pred časom izdane knjige pa je prebrala Minka Likar. Spomine na Ureka je obudil tudi zamejski Slovenec iz Trsta, sicer Urekov prijatelj in prav tako športni delavec.

Po končanem kulturnem programu je sledila pogostitev z domačimi dobrotami. 17. Urekov pohod je bil tudi zadnja aktivnost v sklopu Hotaveljske grče.

Lidija Razložnik

S 1. novembrom se je pričela nova sezona Hotaveljske super grče, to je nadgradnja Hotaveljske grče, ki bo potekala do 26. oktobra 2012. Več informacij boste dobili pri Bojanu Šturmu na telefonski številki 031/812-316 ali na spletni strani društva www.sdmh.si.